БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 30 (18.806). • Шанба, 4 февраль 1984 йил • Баҳоси 3 тийин.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ СИЁСИЙ БЮРОСИДА

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси ўзининг навбатдаги мажлисида Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг барча сайловчиларига, гражданларига Мурожаатини кўриб чиқди ва қабул қилди. Мурожаат тексти матбуотда эълон қилинмоқда.

Сиёсий бюро мажлисида КПСС Марказий Комитетининг секретарлари Е. К. Лигачев ва М. В. Зимянининг ўн биринчи чақириқ СССР Олий Советига сайловга тайёргарликнинг бориши тўғрисидаги ахбороти тингланди. Сайловолди кампанияси СССР Конституциясига тўла мувофиқ равишда ўтаётганлиги айтилди. Сайлов округлари ва участкалари белгиланган муддатларда ташкил этилган. Депутатликка номзодлар кўрсатиш ниқоясига етай деб қолди. Бир қанча округларда депутатликка номзодларнинг сайловчилар билан учрашувлари бошланди. Сайлов комиссиялари ишга киришди. Комиссиялар составида меҳнаткашларнинг икки миллиондан кўп вакили бор. Раҳбар ходимлар, энг яхши агитаторлар, пропагандистлар, лекторлар ва докладчилар аҳоли ўртасида иш олиб боришга жалб этилган.

(Давоми иккинчи бетда).

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг барча сайловчиларига, гражданларига

МУРОЖААТИ

Азиз ўртоқлар!

1984 йил 4 март куни биз ҳаммамиз Конституциядаги энг муҳим ҳуқуқимизни амалга оширишимиз ва юксак гражданлик бурчимизни бажаришимиз — СССР Олий Советига депутатлар сайлашимиз лозим.

Ленин партияси сайловни партиясизлар билан мустаҳкам иттифоқ бўлиб кутиб олмоқда. Бу иттифоқ — партия билан халқ мустаҳкам бирлигининг, социалистик жамият метиндек жипслигининг ифодасидир, Советлар мамлакати қудрати ва тараққиётининг манбаидир.

Давлат ҳокимиятининг олий органига ўтказилган аввалги сайловдан кейин орадан беш йил ўтди. Бу йиллар — КПСС XXV ва XXVI съездлари белгилаб берган катта ва мураккаб вазифаларни амалга ошириш йўлида саботли меҳнат, ижодий изланиш, эўр бериб куч-гайрат сарфлаш даври бўлди. **Мамлакат ривожининг ўтган даврдаги якунларини чиқарар эканмиз, бугун тўла асос билан совет халқига шуни маълум қила оламиз: партия ишлаб чиққан снёсий йўл узлуксиз турмушга татбиқ этилмоқда, хўжалик ва маданий қурилишда янги муваффақиятларга эришилди, Ватанимиз янада бадавлат ва бақувват бўлиб қолди. Ленинчи ташқи снёсат — халқлар тинчлиги ва хавфсизлиги снёсати изчиллик билан ўтказилмоқда.**

КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил ноябрь, 1983 йил июнь ва декабрь Пленумлари қарорларида, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ Ю. В. Андроповнинг нутқларида ривожланган социализмни планли равишда, ҳар томонлама такомиллаштириш йўллари ва воситалари, ишлаб чиқарувчи кучларни ва ишлаб чиқариш муносабатларини, ижтимоий турмушнинг ҳамма соҳаларини янада ривожлантиришнинг асосий йўналишлари аниқ белгилаб берилди. Партия раҳбарлигида совет халқи мамлакатнинг иқтисодий, илмий-техникавий ва маънавий потенциалидан янада самарали фойдаланиш учун курашдаги куч-гайратларни оширмоқда.

Сайловчи ўртоқлар!

Ўтган йилларда Ватанимиз қудратининг негизи — **Совет экономикаси** янада юқори поғонага кўтарилди. Миллий даромад 18,6 процент ошди, уни кўпайтиришнинг бешдан тўрт қисмидан кўпроғи меҳнат унумдорлигини ошириш қисобига олинди. Асосий ишлаб чиқариш фондлари 39 процент кўпайди. Мингтадан кўпроқ янги давлат саноат корхоналари ишга туширилди. Сибирь ва Узоқ Шарқнинг табиий бойликлари муваффақиятли ўзлаштирилмоқда, Байкал-Амур магистрали ишга тушириллмоқда. Энергетика программаси изчиллик билан амалга оширилмоқда, эр юзидаги энг катта Уренгой-Помари-Ужгород газ қувури муддатидан илгари қуриб битказилди. Мамлакатимиз саноат маҳсулотининг 30 тадан кўпроқ энг муҳим тури, шу жумладан — нефть, пўлат ва прокат, тракторлар, тепловоз ва электровозлар, цемент, минерал ўғит, жун газламалар ишлаб чиқариш соҳасида жаҳонда биринчи ўринни эгаллаб турибди.

Партиянинг зўр ташкилотчилик ва снёсий иши, халқнинг жўшқин меҳнати натижасида 1983 йилда экономиканинг ўсиш суръатлари ошди, халқ хўжалигидаги асосий кўрсаткичлар яхшиланди. Саноат ишлаб чиқариши ҳажми 4 процент, меҳнат унумдорлиги 3,5 процент ошди. Индустриянинг базавий тармоқлари илгари силжиди, транспортдаги ишлар яхшиланмоқда.

Қишлоқ хўжалигини юксалтириш тўғрисида тинимсиз ғамхўрлик қилинмоқда. Ўтган беш йил ичида уни ривожлантиришга 186 миллиард сўм — аввалги беш йиллик даврдагига нисбатан қариб 17 процент кўп маблағ ажратилди. РСФСРнинг Ноқоратупроқ зонасини обод қилиш давом этмоқда. Озиқ-овқат программасини бажариш умумхалқ иши бўлиб қолди.

Колхоз ва совхозларнинг экономикаси мустаҳкамланмоқда, қишлоқдаги уй-жой, маданий ва маиший шароитлар яхшиланмоқда. Ўтган беш йилликка нисбатан қишлоқ хўжалик маҳсулотининг ўртача йиллик ҳажми кўпайди. Бултур қанд лавлаги, картошканинг ялпи ҳосили анча ортди, ем-хашак тайёрлаш, дон ҳосили олиш кўпайди. Сут, чорва ва парранда, тухум харид қилиш ортди.

Партия бундан буён ҳам агросаноат комплексини ривожлантиришга зўр эътибор бераверади, унга сарфланган маблағнинг самарадорлигини оширишга интилаверади, аҳолини юқори сифатли озиқ-овқат маҳсулотлари билан узлуксиз таъминлашни йўлга қўйиш учун ҳамма ишни қилаверади.

Экономикамизнинг муваффақиятлари яққол кўриниб турибди. Шу билан бирга халқ хўжалигининг кўпгина участкаларида ҳамон танг жойлар ва камчиликлар бор, уларни тугатиш учун катта иш қилиниши зарур. Ишлаб чиқариш самарадорлигини анча ошириш, халқ хўжалигини интенсив ривожланиш йўлига ўтказишни жадаллаштириш лозим.

Хўжалик механизми, планлаштириш, экономикани бошқариш методлари замонавий шарт-шароитларга тўла-тўкис мувофиқ келаётгани йўқ. Айрим турдаги маҳсулотнинг сифати ҳали ҳам паст, айрим жойларда халқ мулкига тежамкорлик билан қаралмаяпти, корхоналарнинг анчагина қисми шартнома мажбуриятларини бажармаяпти. Капитал қурилишдаги аҳвол бизни ҳозирча қаноатлантирмаяпти.

Иш манфаатлари меҳнат унумдорлигини тубдан ошириш, маҳсулот таннархини камайтириш, асбоб-ускуналарнинг смена коэффициентини кўпайтириш талаб қилмоқда. Партия халқ хўжалигининг барча бўғинларида иқтисодий тежашни кучайтиришга биринчи даражали аҳамият бермоқда. Ҳар бир коллектив меҳнат сарфини, хом ашё, материаллар, ёқилғи, энергетика ресурслари ишлатилишини камайтиришга қаратилган конкрет чораларни кўриши керак. Социалистик мусобақанинг таъсирчанлигини ошириш, уни аввало сифат кўрсаткичларини яхшилашга қаратиш, илғор тажрибани янада ғайрат билан жорий этиш, меҳнатни ташкил этишнинг бригада формасидаги катта имкониятларидан тўлиқроқ фойдаланиш зарур. Фан-техника ютуқларини халқ хўжалигига тезроқ жорий этиш энг муҳим вазифалардан биридир. В. И. Ленининг: қимнинг техникаси, уюшқоқлиги, интизоми энг юқори бўлса, ўша устун бўлиб чиқади, деган сўзлари ҳозир, айниқса муҳимдир.

КПСС Марказий Комитети Совет Иттифоқи меҳнаткашларига мурожаат этиб, эришилган натижаларни мустаҳкамлаш ва ривожлантиришга, бир қанча участкаларда йўл қўйилган қолоқликни тугатишга, бу йилги ва ўн биринчи беш йиллик планларини тўла ва ошириб бажариш учун умумхалқ мусобақасини авж олдиришга чақиради. Ҳозирги пайтда, халқаро вазият жуда кескинлашган шароитда давлат планларини бекаму кўст бажариш — ҳар бир совет кишисининг, ҳар бир меҳнат коллективининг вазифасигина эмас, ватанпарварлик бурчи ҳамдир.

Ўртоқлар, сизлар коммунистлар билан партиясизлар блокининг номзодлари учун овоз бериб, шу тариқа халқ хўжалигимизни янада ривожлантириш учун, мамлакатнинг иқтисодий ва мудофаа қудратини мустаҳкамлаш учун овоз берасизлар.

Азиз ўртоқлар!

Партия нимаики қилаётган бўлса, инсон манфаатлари учун ва инсон учун, **совет кишиларининг моддий ва маънавий турмуш даражасини** ошириш манфаатларини кўзлаб қилмоқда. Беш йил мобайнида аҳоли жон бошига тўғри келадиган реал даромадлар 13 процент кўпайди. Ишчи ва хизматчиларнинг ўртача ойлик иш ҳақи 160 сўмдан 182 сўмга, колхозчиларнинг меҳнат ҳақи 109,5 сўмдан 138 сўмга етди. Қарийб 50 миллион киши янги уйларга кўчиб чиқди, уй-жой ва коммунал хизматларнинг ҳақини тўлаш харажатлари ишчи ва хизматчи оиласи бюджетининг ўртача 3 процентидан ошмайди. Бу йил миллий даромадни кўпайтиришнинг ҳаммаси халқнинг турмуш даражасини оширишга қаратилади.

Ижтимоий истеъмол фондлари доимо кўпайиб бормоқда. Шу фондлардан ҳар йилги тўлов ва имтиёзлар ҳар бир киши ҳисобига 404 сўмдан 495 сўмга етди. Қарилик, инвалидлик пенсияларининг ва боқувчисидан маҳрум бўлганлик учун бериладиган пенсияларнинг минимал миқдорлари оширилди, болалари бўлган оилаларга ёрдам кўпайтирилди, умумий таълим ва интернат-мактабларда ва болалар уйларида тарбияланувчиларни боқиш шароитлари яхшиланди. Мактабларнинг ўқувчилари бепул дарсликлардан фойдаланмоқдалар.

Партия аҳолини зарур моллар билан таъминлашни, бу молларнинг турларини кўпайтириш ва сифатини оширишни, айниқса, муҳим иш деб ҳисоблайди. Халқ истеъмол моллари ишлаб чиқаришнинг ва аҳолига хизмат системасини ривожлантиришнинг комплекс программаси ишлаб чиқилмоқда. Медицина хизмати яхшиланмоқда, мамлакатнинг жами аҳолисини ҳар йили диспансерлашни жорий этишга тайёргарлик ишлари бошланди. Социал проблемаларни ҳал этишда партия уй-жойлар, мактаблар ва мактабгача тарбия муассасалари, касалхоналар ва бошқа маданий-маиший объектлар қуриш планларининг сўзсиз бажарилишига катта аҳамият бермоқда. Атроф-муҳитни муҳофаза қилишга ва табиий ресурслардан оқилона фойдаланишга доир тадбирларнинг кенг комплекси бажарилмоқда.

Социализм меҳнаткашлар турмушининг принципиал янги сифати билан фарқ қилади. Бу янги сифат моддий қулайликлардангина иборат бўлмай, балки сермазмун инсон турмушининг ҳамма жиҳатларини — яхши ижтимоий иқлимни ва меҳнат билан тўла-тўкис таъминланишни, коллективчилик руҳи ва ўртоқларча ўзаро ёрдамни, маънавий соғломлик ва социал оптимизмни, мамлакатнинг хўжайини эканлигини сезиш туйғусини ўз ичига олади. Бизда меҳнат инсон қадр-қиммати ва ижтимоий обрў-эътиборининг бош мезонидир. Жамият манфаатлари йўлидаги онгли, ҳалол, ташаббускор меҳнат — гражданликнинг асосий кўриниши, халқ фаровонлигининг манбаидир.

Совет кишилари коммунистлар билан партиясизлар блокининг номзодлари учун овоз бериб, шу билан ҳар бир меҳнатчининг, ҳар бир онланинг турмуш даражасини янада оширишга ўз овоз берадилар.

Сайловчи ўртоқлар!

Аввалги сайловдан буён ўтган йиллар мобайнида **маориф, фан ва маданиятни** ривожлантириш учун кўп иш қилинди. Умумий ўрта таълимга ўтиш ниҳоясига етказилди. Умумий таълим ва ҳунар мактабини ислоҳ қилиш ёшларнинг меҳнат таълимини ва уларга касб ўргатишни тубдан яхшилашга, таълим ва тарбия сифатини оширишга кўмаклашади.

СССР дунёда илм-фаннинг кўп соҳаларида етакчи позицияларни эгаллаб турибди. Фаннинг ишлаб чиқариш билан боғланишини мустаҳкамлаш, фан-техника тараққиётини таъминловчи саноат тармоқларини жадал ривожлантириш чоралари кўрилмоқда. Космосни тинч мақсадларда ўзлаштириш соҳасида янгидан янги муваффақиятларга эришилди. Иқтисодий, социал-сиёсий ва ғоявий-тарбиявий вазифаларни ҳал этишда ижтимоий фанларнинг роли ошиб бормоқда.

Ҳаёт ҳақиқатини тўғри акс эттирадиган, идеалларимизни қарор топтирадиган янги салмоқли адабиёт ва санъат асарлари яратилди. Партия истеъдодли кишиларни ардоқлаб, тарбиялаб ўстирмоқда, санъаткорларнинг ижодий изланишига ҳурмат билан қарамоқда, маданиятни бойитадиган ҳамма нарсаларни қўллаб-қувватламоқда. КПСС адабиёт ва санъатнинг ғоявий мазмуни ҳақида ғамхўрлик қилиш билан бирга унинг ривожини халқ манфаатларига хизмат этадиган йўлга бундан буён ҳам солиб тураверади.

Меҳнаткашларнинг онглилиги ва активлигини оширишда мафкуравий, оммавий-сиёсий иш жуда катта роль ўйнайди. Одамлар партиянинг снёсатини чуқур тушуниб, уни ўзларининг жонажон ишлари деб билсалар, олга томон қиладиган ҳаракатимиз суръатлари кучайиб бораверишини совет жамиятининг бутун тажрибаси кўрсатиб турипти. Шу боисдан ҳам янги инсонни вояга етказиш — коммунистик қурилишнинг жуда муҳим мақсадигина бўлиб қолмай, шу билан бирга зарур шарти ҳамдир.

Ўртоқлар, сизлар коммунистлар билан партиясизлар блокининг номзодлари учун овоз бериб, шу билан мамлакатнинг маънавий турмуши равнақ топиши учун, совет кишисини ҳар томонлама камол топтириш йўлида тобора яхши шароитлар яратиш учун овоз берган бўласизлар.

Сайловчи ўртоқлар!

Совет жамиятининг снёсий системасини такомиллаштириш, умумхалқ давлатини мустаҳкамлаш масалалари КПСС нинг диққат марказида бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади.

Ишчилар синфининг етакчилик роли сақлаб қолиниши ва кучайтирилиши ишчилар, деҳқонлар, зиёлиларнинг бузилмас иттифоқини мустаҳкамлайди. Синфлар ва социал группаларнинг ўзаро яқинлашуви, жамиятнинг синфсиз структураси қарор топиш жараёни давом этмоқда.

Ривожланган социализмга ривожланган демократия мос келади. Барча гражданларнинг, эркаклар ва аёлларнинг, ирқлар ва миллатларнинг тенг ҳуқуқлиги, ҳар бир кишининг меҳнат қилиш, дам олиш, илм олиш, уй-жойли бўлиш, соғлиғини сақлаш ҳуқуқи, бошқа социал-иқтисодий, снёсий ва шахсий ҳуқуқлар ҳамда эркинликлар — мана шуларнинг ҳаммаси СССР Конституцияси, социалистик тузум ғарантиялаб қўйган турмушимизнинг реалликларидир.

Ҳўш, буржуа жамияти, унинг сохта ва мунофиқона демократиясини мадҳ этувчилар, «инсон ҳуқуқлари»нинг сурбет ҳимоячилари социализмнинг мана шу таг-замини бойликларига нималарни қарама-қарши қўя оладилар? Давлатманд кишиларнинг ҳукмронлиги ва монополияларнинг зўравонлиги, социал ва миллий зулм, иқтисодий тангликлар ва сурункали ишсизлик, қашшоқларнинг изтироблари ва маънавий тушкунлик — «эркин» деб аталган жамиятнинг реалликларидир, тарихан маҳкум этилган капитализмнинг бедаъво иллатларидир.

Социалистик демократияни изчиллик билан такомиллаштириш — КПССнинг ўзгармас йўлидир. Партия кенг оммаси давлат ва жамоат турмушининг энг муҳим масалалари юзасидан қарорлар ишлаб чиқишга жалб этишга, ошкорликни кенгайтиришга, танқид ва ўз-ўзини танқидни ривожлантиришга, халқ контролини кучайтиришга, касаба союзлари, комсомол ва бошқа оммавий ташкилотларнинг активлигини ўстиришга катта эътибор бермоқда. Меҳнат коллективлари тўғрисидаги Қонун меҳнаткашларнинг ташаббускорлиги ва ҳаваскорлик фаолиятини намоён этиш учун янги уфқ очади.

Совет демократияси, социалистик турмуш тарзимиз моҳиятининг ўзи интизомсизлик билан, жамият манфаатларига зид ҳодисалар билан, қонунларни бузиш ҳоллари билан чиқишмайди. Партия халқнинг тўла мадади билан интизомни, уюшқоқлик ва тартибни мустаҳкамлаш йўлини оғишмай ўтказмоқда. Чайқовчиликка ва порахўрликка, социалистик мулкни талон-торож қилишга қарши, социалистик турмуш нормаларига зид бўлган ҳамма иллатларга қарши сабот билан кураш олиб борилмоқда. Бу курашда кенг меҳнаткашлар оммаси тобора фаол иштирок этмоқда.

Халқ депутатлари Советлари халқ ҳокимиятининг, СССР снёсий негизининг бош қуролидир. Хўжалик ва маданий қурилиш вазифаларини ҳал этишда Советларнинг роли муттасил ошмоқда, депутатларнинг аҳоли билан алоқалари мустаҳкамланмоқда. Партия Советларнинг ижодий активлигини янада ривожлантиришни, халқ сайлаб қўйган кишиларнинг масъулияти ва обрў-эътиборини оширишни ўз бурчи деб билади. Бошқарув аппаратининг фаолиятини яхшилаш ва такомиллаштириш — энг зарур вазифалардан биридир.

Партия меҳнаткашларнинг давлат ва жамият ишларини бошқаришдаги иштирокини кенгайтириш ҳақида бундан буён ҳам ғамхўрлик қилаверади, ҳар бир киши ўз ҳуқуқларидан тўла-тўкис фойдаланишига ва гражданлик бурчларини намунали ижро этишига интилаверади.

Марказий Комитет ишчилар синфига, колхозчи-деҳқондарга, совет зиёлиларига мурожаат этиб, коммунистлар билан партиясизлар блокининг номзодлари учун овоз беришга чақиради. Азиз ўртоқлар, шу билан сизлар совет жамиятининг — социал адолат ва чинакам халқ ҳокимияти жамиятининг бирлиги ва жипслигини янада мустаҳкамлаш учун овоз берган бўласизлар.

Совет Иттифоқи гражданлари!

Коммунистик партия ленинча миллий снёсатни изчиллик билан амалга ошириб келмоқда, бу снёсат самаралари билан биз ҳақли равишда фахрланамиз. Жаҳон тарихида биринчи марта мамлакатнинг кўп миллатли состави унинг заифлик манбаидан куч ва равнақ манбаига айланди. Ўтган йиллар мобайнида ягона халқ хўжалиги комплекси доирасида барча иттифоқдош республикаларнинг иқтисодий потенциали янада кўпроқ мустаҳкамланди. Совет интернационал маданияти бойиди ва янги ёркин бўёқлар касб этди. СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллик юбилейи байрами халқлар ҳақиқий дўстлигининг, мустаҳкам қардошлигининг намойиши бўлди.

Партия мамлакат миллатлари ва элатларининг ҳар томонлама камолотини таъминлашни, уларни янада бир-бири билан яқинлаштириш йўлини муттасил ўтказаверишни ўз вазифаси деб билади. КПСС барча миллат меҳнаткашлари вакилларининг партия ва давлат органларида муносиб равишда қатнашишлари ҳақида доимо ғамхўрлик қилади, ишчилар синфининг миллий отрядлари ўсишига кўмаклашади, гражданларнинг тил, маданият ва турмуш соҳасидаги ўзига хос талабларини эътиборга олади, ватанпарварлик ва интернационал тарбияни такомиллаштиради.

Ўртоқлар, сизлар коммунистлар билан партиясизлар блокининг номзодлари учун овоз бериб, шу билан қардош халқларнинг улуғ ва мустаҳкам дўстлиги учун, ягона Ватанимиз — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг янада равнақ топиши учун овоз берган бўласизлар.

Ривожланган социализм жамияти барча синфлар ва социал группаларнинг, совет кишилари барча авлодларининг фидокорона меҳнати, ақл-заковати ва куч-ғайратлари билан бунёд этилган.

Ҳурматли революция ветеранлари, уруш ва меҳнат ветеранлари!

Сизлар Ленин партияси раҳбарлигида Совет ҳокимиятини қарор топтириб, ҳимоя қилдингизлар, социализмга пойдевор қўйдингизлар, Улуғ Ватан уруши йилларида сизнинг авлодингиз Ватан озодлиги ва мустақиллигини қаттиқ туриб ҳимоя қилди, Буюк Ғалаба қозонди, келгуси йили шу Ғалабанинг 40 йиллиги нишонланади. Сизлар уруш натижасида вайрон бўлган халқ хўжалигини қайта тикладингиз, янги-янги шаҳарлар ва заводлар қурдингиз. Азиз ўртоқлар, мислсиз жасоратингиз учун, юксак ниятларингиз ва руҳий бардамлигингиз учун сизларга чуқур миннатдорчилик билдирамиз.

Партия ветеранлар ҳақида, уларнинг мамлакат турмушида актив қатнашишлари учун шарт-шароит яратилиши ҳақида бундан буён ҳам ғамхўрлик қилаверади, уларни ёш ўринбосарларни тарбиялашга жалб этаверади. Ҳар бир партия ветерани, уруш ва меҳнат ветерани ёшларнинг мураббийси бўлсин, ўзининг ғоявий эътиқодини, ҳаётий тажрибасини, социализм ишига сидқидилдан хизмат қилишга тайёрликни ёшларга ўргатсин.

Комсомоллар, йигит ва қизлар!

Сизлар — кекса авлодлар шонли анъаналарининг ворислари ва давомчиларисиз. Коммунистлар, бутун халқ сизларнинг меҳнатдаги ғайрат-шижоатингизни, илм-фан асосларини эгаллашдаги қатъиятингизни, ватанпарварлик ва интернационал бурчни бажаришдаги мардлигингизни юксак қадрлайдилар. Партия ёшларга ҳамиша масъуляитли вазифаларни ишониб топширaверади, ёш авлодни коммунистик руҳда тарбиялашда Ленин комсомолининг ролини оширaверади.

Миллионлаб йигит ва қизлар сайловда биринчи марта қатнашадилар. КПСС Марказий Комитети ёш сайловчиларни актив снёсий турмушга қадам қўйишлари билан самимий табриклайди ва улар СССР граждани деган юксак номга муносиб бўлишларига қаттиқ ишонч билдиради.

Азиз хотин-қизлар!

Мамлакат сизларнинг халқ хўжалигидаги, давлат ва жамоат фаолияти жабҳасидаги шавкатли меҳнатингиз билан фахрланади, сизларнинг оналик жасоратингизни шарафлайди. Совет хотин-қизларининг иш ва турмуш шароитларини яхшилаш, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, оилани мустаҳкамлаш — мана шуларнинг ҳаммаси партия билан давлатнинг социал снёсатида муҳим ўрин олади.

Совет хотин-қизлари янги жамият бунёдкорларининг доимо биринчи сафларида бўлишларига, Ватанимизнинг муносиб ўғил ва қизларини тарбиялаб етиштиришларига шак-шубҳа йўқ.

КПСС Марказий Комитети ветеранларни, ёшларни, хотин-қизларни коммунистлар билан партиясизлар блокининг номзодлари учун овоз беришга ва бу билан юксак онглилик, Советлар мамлакатининг кучи ва шуҳратини оширишга камарбасталик кўрсатишга чақиради.

Ватандошлар!

Партия билан Совет давлати **совет кишиларининг турмуши ва меҳнати учун тинч шароитларни таъминлаш, ялпи тинчликни, халқлар хавфсизлигини сақлаб қолиш ва мустаҳкамлаш учун** имкони бўлган ҳамма ишни қилмоқдалар.

Ҳозир социал тараққиётга тўсқинлик қилишга уринаётган ўта реакцион империалист кучларнинг айби билан халқаро вазият хатарли равишда ёмонлашди. АҚШнинг ҳукмрон доиралари жаҳонга ҳукмронликни даъво қилиб, тўхтовсиз қуролланиш пойгасини авж олдириб юбордилар, давлат терроризмини расмий снёсат даражасига кўтардилар, суверен давлатларни қурол кучи билан ўз измларига юргизишга уринмоқдалар. Вашингтон маъмурияти Совет Иттифоқи билан муносабатларни қасддан кескинлаштирмоқда, социалистик мамлакатларга қарши энг разил игвогарликлар қилмоқда, Европадаги ядро қуролларини чеклаш ва қисқартиришга бағишланган музокараларни барбод қилди.

Уйимиз остонаси ёнига «Першинг» ва қанотли ракеталар жойлаштирилиши — СССРнинг ва бутун социалистик ҳамдўстликнинг хавфсизлигига бевосита таҳлика солишдир, тинчлик ишига қарши ҳаддан ташқари душманлик қадамидир. АҚШ ва унинг НАТОдаги иттифоқчилари Европадаги ва жаҳон миқёсидаги ҳарбий мувозанатни ўз фойдасига ўзгартиришга ошкора уринаётганликлари яққол кўриниб турибди. Аммо улар бу ниятларига ета олмайдилар!

Ўртоқ Ю. В. Андроповнинг 1983 йил 28 сентябрь ва 24 ноябрдаги Баёнотларида, унинг «Правда» газетаси саволларига 1984 йил 25 январда қайтарган жавобларида халқаро аҳволнинг ҳозирги чигаллашувини келтириб чиқарган сабаблар чуқур ва атрофлича таҳлил этилди, партиямизнинг изчил ташқи снёсий йўли тасдиқланди, совет кишиларининг тинчликка бўлган ягона ҳоҳиш-иродаси, уларнинг Вашингтон социализмга қарши эълон қилган «салб юриши»га қаттиқ зарба бериш қатъияти изҳор этилди. СССР ва унинг Варшава Шартномасидаги иттифоқчилари кўраётган жавоб чораларини халқимиз, социалистик ҳамдўстликдаги бошқа мамлакатларнинг меҳнаткашлари якдиллик билан маъқулладилар, чет эллардаги барча холис ниятли кишилар бу чораларни англаб, қўллаб-қувватладилар.

Ҳарбий-снёсий вазият мураккаб бўлса-да, уни бўрттириб юборманслик керак. Совет халқининг асаблари мустаҳкам. СССРнинг, унинг дўстлари ва иттифоқчиларининг манфаатларини қаттиқ туриб ҳимоя қилиш учун кучимиз ва воситаларимиз етарлидир. КПСС Марказий Комитети билан Совет ҳукумати мамлакатнинг мудофаа қобилиятини мустаҳкамлаш, Қуролли Кучларни социализм ғалабаларини ҳимоя қилиш учун ҳамма зарур нарсалар билан таъминлаш тўғрисида бундан буён ҳам тинимсиз ғамхўрлик қилаверадилар.

Совет Армияси ва Ҳарбий Денгиз Флотининг жангчилари!

Партия билан халқ сизларни ўз жанговар маҳоратингиз ва малакангизни тинимсиз такомиллаштиришга, даҳшатли қуролни ва замонавий техникани сабот билан эгаллашга чақирадилар. Ватан олдидаги муқаддас бурчни муносиб бажарингиз ва ҳамиша сергак турингиз!

Халқимиз империализмнинг кирдикорларига Ленин партияси теварагига янада маҳкамроқ жипслашиш билан жавоб беради. Ҳар бир совет кишиси юксак снёсий онглилик ва хушёрлик кўрсатиши, Ватанинг иқтисодий ва мудофаа қудратини мустаҳкамлаш йўлида бутун кучини сарфлаб меҳнат қилиши лозим.

Тинчликни қаттиқ туриб ҳимоя қилиш, ядро ҳалокатининг олдини олиш — ҳозирги замоннинг бош вазифасидир. Совет Иттифоқи шу вазифани ҳал этиш учун Ер юзидаги барча тинчликсевар кучлар билан биргаликда курашмоқда. СССР- социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг бирлигини мустаҳкамлашга, унинг тинчлик ва социал тараққиёт таянчи сифатидаги позицияларини кучайтиришга ҳар томонлама кўмаклашмоқда. Қўшилмаган мамлакатлар агрессияга ва уруш хавфига қарши ҳаракатни кучайтирмоқдалар. Омманинг урушга қарши ҳаракати мислсиз кенг қулоч ёзиб, халқаро снёсатнинг салмоқли омили бўлиб қолди. КПСС коммунистларнинг, зулмга ва эксплуатацияга қарши, башарият цивилизациясини сақлаб қолиш учун, одамларнинг энг биринчи ҳуқуқи — яшаш ҳуқуқи учун курашаётган барча тараққийпарвар кучларнинг интернационал ҳамкорлигини актив ҳимоя қилмоқда.

Ҳозирги қалтис вазиятда ҳам КПСС ўз съездларида қабул қилинган Тинчлик программасидан чекинмайди. СССР Олий Советининг қарорида яна бир бор бундай деб таъкидланди: Совет Иттифоқи хоҳ Ғарбдаги, хоҳ Шарқдаги биронта мамлакатнинг хавфсизлигига тажовуз қилмайди. У барча мамлакатлар билан тинчликда яшашни ва турли социал-снёсий тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшаш принципини амалга оширишни ҳоҳлайди. Партия билан ҳукумат совет халқининг энг эзгу орзу-умидларини ифодалаб, уруш хавфини даф қилиш, дунёни ҳозирги ва келажак авлодлар учун сақлаб қолиш йўлида ҳамма ишни қилаверадилар.

Ўртоқлар, сизлар коммунистлар билан партиясизлар блокининг номзодлари учун овоз бериб, бу билан ленинча ташқи снёсат учун овоз берган бўласизлар. Мустаҳкам тинчликни ва ялпи хавфсизликни таъминлаш, давлатлар ўртасида ҳамкорликни кенгайтириш ва чуқурлаштириш, халқларнинг мустақиллик ва социал тараққиёт ҳуқуқларини ҳимоя қилиш — шу снёсатнинг ўзгармас мақсадларидир.

Ўртоқлар!

Совет кишилари мамлакатимизнинг барча ютуқларини жамиятнинг раҳбар ва раҳнамо кучи — Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг кўп қиррали фаолияти билан боғлиқ деб биладилар. У саксон йил мобайнида марксчи революционерларнинг кичик ташкилотидан эндиликда 18 миллиондан кўпроқ коммунистни бирлаштирувчи қудратли партияга айланди.

КПСС марксизм-ленинизм назариясига амал қилиб ва уни ижодий ривожлантириб, мамлакатнинг ички снёсатини ва унинг ташқи снёсий йўлини белгилаб бермоқда. Партия мамлакат тақдири учун ўзининг тарихий роли ва масъулиятини чуқур англаб, социал жараёнларнинг боришига тобора самарали таъсир ўтказишга интилмоқда, замон талабларига ва янги вазифаларга мувофиқ жамиятга партиявий раҳбарлик форма ва методларини такомиллаштирмоқда.

Партия ўзининг бутун фаолияти билан юксак уюшқоқликни ва бунёдкорлик вазифаларини ҳал этишга оммани сафарбар қилиш маҳоратини, формализм ва бюрократизмга муросасизликни таъминлаб келаётган илмий, ижодий, новаторлик услубини — ленинча иш услубини қарор топтирмоқда. КПСС коммунистларга нисбатан талабларни доимо оширмоқда, уларнинг ҳар бири коммунистик идеалларнинг тантанаси учун фидокорона курашчи бўлиши, ҳамиша ва ҳар ишда ўзининг авангардлик ролини муносиб бажариши ҳақида ғамхўрлик қилмоқда.

Партиямиз вазиятни реалистик баҳолайди, етилган проблемалар ҳақида тўппа-тўғри ва ошкора гапиради, уларни қандай қилиб яхшироқ ҳал этиш ҳақида маслаҳатлашиб туради. Бундай ёндашиш ҳозирги сайлов кампанияси учун ҳам характерлидир. Бу кампания давомида социал-иқтисодий, снёсий ва маънавий ривожланиш масалалари, давлат ва хўжалик ташкилотларининг фаолияти атрофлича таҳлил этилмоқда, халқ сайлайдиган кишиларга наказлар берилмоқда. Меҳнаткашларнинг ҳамма таклиф ва мулоҳазалари синчиклаб кўриб чиқилади ҳамда партиянинг, халқ депутатлари Советларининг бундан буёнги ишида эътиборга олинади.

КПСС учун меҳнаткаш халқ манфаатларидан юксакроқ ва азизроқ ҳеч нарса йўқ. У халққа хизмат қилишни, совет кишиларининг фаровонлиги ва бахт-саодати ҳақида ғамхўрлик қилишни ўз фаолиятининг маъноси деб билади. Совет Иттифоқи Коммунистик партияси омманинг ишончига ва мададига таяниб, халқни Ленин йўлидан, Улуғ Октябрь йўлидан комил ишонч билан олга бошламоқда.

Сайловчи ўртоқлар! Совет Иттифоқининг гражданлари! КПСС Марказий Комитети сизларни коммунистлар билан партиясизлар блокининг номзодлари узун овоз беришга чақиради. Якдил бўлиб овоз бериш билан сизлар партиянинг коммунистик бунёдкорлик ва тинчлик йўлига содиқ эканингизни яна бир бор намойиш этасизлар.

ҲАММА САЙЛОВГА!

Яшасин шонли Ватанимиз—Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи!

Яшасин халқ ҳокимияти ва халқ учун ҳокимият—Совет ҳокимияти!

Советлар мамлакатининг меҳнаткашларига шон-шарафлар!

Ленин байроғи остида, Коммунистик партия раҳбарлигида коммунизм қурилишида янги ғалабалар сари, олға!

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ СИЁСИЙ БЮРОСИДА

(Боши биринчи бетда).

Кўпгина меҳнат коллективлари сайлов кунигача биринчи квартал топшириқларини муддатидан илгари бажариб, мамлакатга пландан ташқари кўп миқдорда маҳсулот бериш юзасидан ўз зиммаларига социалистик мажбуриятлар олмоқдалар. Сиёсий бюро СССР Олий Советига сайловни муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани кенг қулоч ёздирган корхоналар ташаббусини қўллаб-қувватлади ва шу ташаббусни бутун чоралар билан ёйиш муҳимлигини таъкидлади.

Сайловолди кампанияси чоғида халқ депутатлари Советлари фаолиятига, сайловчиларнинг наказларини бажаришга, аҳоли пунктларини комплекс равишда қуриш ва ободонлаштиришга, пассажир транспорти, соғлиқни сақлаш, савдо-сотиқ, коммунал хўжалик муассасалари ишига таллуқли кўпдан кўп таклифлар партия ва давлат органларига келиб турибди. Бу эса тегишли партия ва давлат органлари, министрликлар ва идоралар раҳбарлари зиммасига аҳолининг талабларига мумкин қадар кўпроқ эътибор бериш, меҳнаткашларга хизмат кўрсатувчи барча ташкилотлар иши устидан назоратни кучайтириш вазифаларини юклайди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни ва хизматлар системасини ривожлантириш комплекс программаси ишлаб чиқилиши муносабати билан ишлаб чиқариш бирлашмалари ва маиший хизмат корхоналарининг аҳолининг хизматларга бўлган эҳтиёжлари янада тўлароқ қондирилишдан манфаатдорлигини кучайтириш тадбирлари тўғрисидаги масалани кўриб чиқди. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг шу муносабат билан қабул қилган қарорида Бошқирдистон АССР ва Коми АССРда, Олтой ўлкасида, Астрахань, Иваново, Кемерово, Саратов ва Ярославль областларидаги маиший хизмат корхоналарида иқтисодий эксперимент ўтказиш белгиланди.

Экспериментда қатнашувчи корхоналар учун уларнинг хўжалик мустақиллигини кенгайтириш, тасдиқланадиган план кўрсаткичлари сонини қисқартириш, барқарор нормативлар ролини кучайтириш, иш натижаларидан ходимларнинг моддий манфаатдорлигини ва коллективларнинг иқтисодий масъулиятини ошириш кўзда тутилади. Бунда корхоналар фаолиятига ва иқтисодий омилларга баҳо бериш системаси коллективларни буюртма сифатини яхшилаш ва уни бажариш муддатларини қисқартириш учун йўллашга, аҳолига хизмат кўрсатиш маданиятини оширишга қаратилган. Барқарор нормативларга кўра Давлат бюджетига ўтказиладиган пулдан ташқари тушадиган фойда тегишли корхоналарнинг тўла ихтиёрига ўтиши белгиланади. Бу корхоналар касаба союз комитетлари билан келишиб, ишлаб чиқариш ва социал тараққиётга сарфланадиган маблағларнинг миқдорини белгилайди.

Экспериментни ўтказиш чоғида ишчилар, инженер-техник ходимлар ва хизматчилар меҳнатини ташкил этиш ва унга ҳақ тўлаш мавжуд формалари ва янги формаларини кенг қўллаш мўлжалланади. Жумладан, ягона наряд билан ишланадиган ва пировард натижага қараб ҳақ тўланадиган бригада меҳнат формаларидан кўпроқ фойдаланиш назарда тутилмоқда. Ходимлар меҳнатидан иш кунидан ташқари пайтда ўриндошлиқ шартлари билан фойдаланиш, шунингдек маиший хизмат корхоналаридаги ишга студентлар, пенсионерлар, уй бекаларини, жумладан тўла бўлмаган иш кунига жалб этиш имкониятлари кенгайтирилади. Аҳолига маиший хизмат кўрсатишни ташкил этиш иши самарадорлигини оширишга қаратилган бошқа тадбирлар ҳам белгиланди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси ташқи сиёсатга оид бир қанча масалаларни кўриб чиқди.

Ўртоқ А. А. Громико бошчилигидаги СССР партия-ҳукумат делегациясининг Руминия Социалистик Республикасига қилган визити якунлари, Совет делегациясининг РКП Бош секретари, РСР Президенти Н. Чаушеску билан, Руминиянинг бошқа раҳбарлари билан Совет-Руминия ҳамкорлигининг турли томонларини янада ривожлантириш белгиси остида ўтган суҳбатлари маъқулланди.

Г. А. Алиев, В. И. Долгих ва Н. И. Рижков ўртоқларнинг Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, Марказий Комитет секретари ўртоқ Ф. Хаваши билан СССР билан Венгриянинг иқтисодий ва илмий-техникавий алоқаларини такомиллаштириш масалаларига доир Москвада ўтказган учрашувлари тўғрисидаги ахбороти тинглади.

Совет-Испания муносабатларини ривожлантириш билан алоқадор баъзи масалалар муҳокама қилинаётганида Сиёсий бюро ҳозирги мураккаб халқаро вазиятда Совет Иттифоқи билан Испания ўртасида ўзаро манфаатли ҳамкорликни чуқурлаштириш учун қулай истиқболлар борлигини таъкидлади.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси мажлисида бошқа баъзи масалалар ҳам кўриб чиқилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида

КЎПЛАБ МИНЕРАЛ ЎҒИТ ЕТКАЗИБ БЕРАЙЛИК!

РЕСПУБЛИКА МИНЕРАЛ ЎҒИТ ИШЛАБ ЧИҚАРУВЧИ КОРХОНАЛАРИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН ССР БИЛАН ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ 60 ЙИЛЛИГИНИ МУНОСИБ КУТИБ ОЛИШ ВА МИНЕРАЛ ЎҒИТ ҲАМДА ЎСИМЛИКЛАРНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШНИНГ ХИМИЯВИЙ ВОСИТАЛАРИНИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ 1984 ЙИЛГИ ТОПШИРИҚЛАРИНИ БАРВАҚТ БАЖАРИШ ЮЗАСИДАН ОЛГАН СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ ҲАҚИДА

Минерал ўғит ишлаб чиқарувчи кўпчилик корхоналар КПСС XXVI съезди, Ўзбекистон Компартияси XX съезди тарихий қарорларини, КПСС Марказий Комитетининг кейинги Пленумлари қарорларини ҳамда Озиқ-овқат программасини бажара бориб, ўн биринчи беш йилликнинг учинчи йили учун белгиланган топшириқларни муваффақиятли уддаладилар.

1983 йилда пландан ташқари «Навоиазот» ишлаб чиқариш бирлашмасида 31,3 минг тонна, Чирчиқ «Электрохимпром» ишлаб чиқариш бирлашмасида 6 минг тонна, Фарғона «Азот» ишлаб чиқариш бирлашмасида 9,2 минг тонна, Олмалиқ химия заводида 8,5 минг тонна, Қўқон суперфосфат заводида 16,8 минг тонна минерал ўғит ишлаб чиқарилди.

КПСС Марказий Комитети 1983 йил декабрь Пленумининг қарорлари, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Ю. В. Андроповнинг нутқида халқ хўжалигини янада ривожлантиришнинг асосий йўналишлари хусусида баён этилган чуқур фикрлар ва хулосалар республикада коммунистик қурилишнинг ҳамма соҳаларида янги сафарларга даъват этувчи жуда муҳим сиёсий ҳужжат деб қабул этилди.

Корхоналарнинг коллективлари Ўзбекистон ССР билан Ўзбекистон Компартиясининг 60 йиллигини муносиб кутиб олишга интилиб, ўзларининг бутун кучлари, билимлари, ижодий изланишларини меҳнат самарадорлигини ошириш, 1984 йил ва умуман, беш йиллик планларини бажариш учун резервларни қидириб топишга қаратмоқдалар. Ишлаб чиқаришнинг ҳамма участкаларида уюшқоқликни янада ошириш, давлат, меҳнат ва технология интизомини мустаҳкамлаш ҳисобига, мавжуд қувватлардан фойдаланишни кучайтириш, хом ашё ва материал сарфлаш коэффициентини камайтириш, меҳнатни ташкил этиш ва рағбатлантиришнинг бригада формасини такомиллаштириш йўли билан улар планга қўшимча равишда шартли бирликларда 1000 тонна минерал ўғит, шу жумладан, Олмалиқ химия заводида 30 минг тонна, Чирчиқ «Электрохимпром» ишлаб чиқариш бирлашмасида 25 минг тонна, «Навоиазот» ишлаб чиқариш бирлашмасида 15 минг тонна, Фарғона «Азот» ишлаб чиқариш бирлашмасида 10 минг тонна, Самарқанд химия заводида 15 минг тонна, Қўқон суперфосфат заводида 5 минг тонна минерал ўғит; ўсимликларни ҳимоя қилувчи 640 минг тонна химиявий восита, шу жумладан, Фарғона «Азот» ишлаб чиқариш бирлашмасида 600 тонна, Навоий электрохимия заводида 40 тонна мана шундай воситалар ишлаб чиқаришга қарор қилдилар. Корхоналар 70 минг тонна минерал ўғитни 1 августгача, яъни энг яхши агротехника муддатларида етказиб берадилар.

Минерал ўғит ва ўсимликларни ҳимоя қилиш химиявий воситалари ишлаб чиқаришни 1984 йилда кўпайтиришнинг ҳаммасига меҳнат унумдорлигини ўстириш, асосан тежаб қолинган хом ашё ва энергия ресурслари ҳисобига эришилади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Чирчиқ «Электрохимпром» ишлаб чиқариш бирлашмаси, «Навоиазот» ишлаб чиқариш бирлашмаси, Фарғона «Азот» ишлаб чиқариш бирлашмаси, Олмалиқ, Самарқанд химия заводлари, Қўқон суперфосфат ва Навоий электрохимия заводлари коллективларининг минерал ўғит ва ўсимликларни химоя қилишнинг химиявий воситаларини 1984 йилда қўшимча равишда ишлаб чиқариш юзасидан олган социалистик мажбуриятларини маъқуллади.

Тошкент, Фарғона, Навоий, Самарқанд область партия комитетларига, Чирчиқ, Олмалиқ, Фарғона, Қўқон, Навоий, Самарқанд шаҳар партия комитетларига корхоналарнинг коллективларида минерал ўғит ва ўсимликларни ҳимоя қилувчи химиявий воситалар ишлаб чиқариш соҳасидаги ташкилотчилик ва сиёсий ишни кучайтириш, олинган мажбуриятларнинг муваффақиятли бажарилиши учун социалистик мусобақани кенг авж олдириш, кадрлар билан таъминлаш, меҳнаткашларнинг меҳнат, турмуш ва дам олиш шароитларини яхшилаш соҳасида уларга ҳар томонлама, доимий ёрдам бериш таклиф этилди.

Ишлаб чиқариш бирлашмаларининг ҳамда заводларнинг раҳбарлари ва партия ташкилотларининг секретарлари («Электрохимпром» (Қодиров, Аникин ўртоқлар), «Навоиазот» (Плешков, Виленский ўртоқлар) «Азот» (Акрамов, Миликисьянц ўртоқлар), Олмалиқ химия заводи (Мирхўжаев, Калинин ўртоқлар), Самарқанд химия заводи (Ёқубов, Бўтаев ўртоқлар), Қўқон суперфосфат заводи (Базилев, Деркач ўртоқлар), Навоий электрохимия заводи (Изаксон, Канистеров ўртоқлар)га корхоналарнинг бир маромда ишлаши учун зарур ташкилий ва иқтисодий шароитларни яратиш, барча бўлинмаларнинг раҳбарларига нисбатан меҳнат, ишлаб чиқариш ва технология интизомини ҳар томонлама мустаҳкамлаш, иш вақтининг унумсиз ўтишини қисқартириш, илғор тажрибани, меҳнатни ташкил этиш ва рағбатлантиришнинг бригада формасини жорий этиш учун талабчанликни ошириш топширилди. Мавжуд қувватлардан янада тўла-тўкис фойдаланиш, хом ашё, энергия ресурслари сарфлаш ҳамда иқтисодий тежашни кучайтириш ҳисобига йиллик планлар ва олинган социалистик мажбуриятларнинг бажарилиши таъминлансин.

Бир қанча министрликлар ва идораларга тегишли топшириқлар берилди.

Ўзбекистон ССР Энергетика ва электрлаштириш министрлиги (ўртоқ Ҳамидов), «Союзузбекгазпром» Бутуниттифоқ ишлаб чиқариш бирлашмаси (ўртоқ Отажонов) минерал ўғит ишлаб чиқарувчи корхоналарни олинган социалистик мажбуриятларга мувофиқ маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмларида электр ва иссиқлик энергияси, табиий газ билан узлуксиз таъминласинлар. Ўрта Осиё Темир йўли бошқармаси (ўртоқ Қодиров) тайёр маҳсулотни ташиш учун корхоналарнинг талабномаларига мувофиқ мунтазам равишда ва ўз вақтида ҳаракат состави ажратиб берсин.

«Средазхимремстройомонтаж» трести (ўртоқ Юсупов) минерал ўғит ишлаб чиқарувчи корхоналарни капитал ва тўхтатиб ремонт қилиш ишларини ўз вақтида сифатли бажарсин.

Ўзбекистон ССР Савдо министрлиги (ўртоқ Хасанов), Ўзбекистон ССР Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш министрлиги (ўртоқ Куксенко), Ўзбекистон ССР Автомобиль транспорти министрлиги (ўртоқ Гаврилов), Тошкент, Фарғона, Навоий, Самарқанд область ижроия комитетлари, Навоий кон-металлургия комбинатининг ишчилар таъминоти бошқармаси (ўртоқ Халатов) ва корхоналарнинг раҳбарлари меҳнаткашларнинг умумий овқатланишини ташкил этишни яхшилаш соҳасидаги ишларни давом эттириб, кечки ва тунги сменаларда иссиқ овқат билан таъминлашга алоҳида эътибор берсинлар, бевосита корхоналарда кўрсатилаётган маиший хизмат турларини кенгайтирсинлар, меҳнаткашларни, айниқса, сменали ишловчи ходимларни корхонага олиб келиш ва ишдан кейин уйга олиб бориш соҳасидаги транспорт хизматини яхшилаш чораларини кўрсинлар.

Республика, область, шаҳар газеталари ва кўп тиражли газеталарнинг редакцияларига, Ўзбекистон ССР Телевидение ва радиоэшитириш давлат комитетига минерал ўғит ишлаб чиқарувчи корхоналарнинг коллективлари қабул қилган социалистик мажбуриятлар қандай бажарилаётганини батафсил ёритиб туриш, энг яхши коллективларнинг, мусобақа ташаббускорларининг, ишлаб чиқариш новаторлари ва илғорларининг иш тажрибасини пропаганда қилиш топширилди.

ЎЗБЕКИСТОН РАССОМЛАР СОЮЗИНИНГ ПЛЕНУМИ

Ижодий союзнинг 3 февраль куни бўлиб ўтган пленумида КПСС Марказий Комитети 1983 йил декабрь Пленумининг талаблари асосида республика рассомларининг вазифалари муҳокама қилинди. Совет кишисини, коммунистик идеалларни қарор топтиришдан иборат муштарак ишга ҳисса қўшиш учун унинг муддаосини тараннум этувчи янги полотнолар яратиш зарурлиги таъкидланди. Ижодий союзнинг Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг 60 йиллигига тайёргарлик кўришга оид тадбирлар плани белгиланди.

Пленумда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Р. Ҳ. Абдуллаева нутқ сўзлади.

(ЎзТАГ).

1984 йил 4 март СССР олий советига САЙЛОВ

ЧЎПОННИНГ МЕҲНАТ ЧЎҚҚИЛАРИ

КОНИМЕХ (Бухоро области, 3 февраль. (ЎзТАГ). Турон Қистовбоев Конимех районидаги «Маданият» совхозида бир неча йилдан буён сурункасига энг яхши чўпон номига сазовор бўлиб келмоқда. Қўйлар туёғини кўпайтириш, қоракўл тери етиштириш юзасидан беш йиллик топшириғини бажариш учун унга етиғ уч йил кифоя қилди. У ўзининг бой тажрибасини ёш чорвадорлар билан бажонидил баҳам кўради, хўжаликда очилган илғор тажриба мактабига бошчилик қилади.

Сайловчиларнинг 105-Навоий сайлов округидан СССР Олий Совети Миллатлар Совети депутатлигига номзод — Турон Қистовбоев билан бўлган учрашуви вақтида ана шуларнинг ҳаммаси ҳақида гапирилди.

Номзоднинг ишончли вакили — Конимех районидаги 18-мактаб ўқитувчиси Я. Я. Мартинюк Турон ўз ишини ғоят севадиган, ниҳоятда ҳалол киши эканлигини таъкидлади. У район партия комитети бюросининг аъзоси, қишлоқ Советининг депутати сифатида сайловчиларнинг наказларини бажариш соҳасида саботматонат ва принципиаллик кўрсатмоқда.

Навоий районидаги «Ленин йўлида» колхозининг аъзоси Ҳ. Нуруллаева, Нурота районидаги Ленин номли совхоз чўпони А. Остонқулов ва сўзга чиққан бошқа кишилар Т. Қистовбоев ҳақида самимий гапларни айтдилар.

Учрашув қатнашчилари Коммунистик партия билан Совет давлатининг ички ва ташқи сиёсатини астойдил маъқуллаганликларини, мамлакат давлат ҳокимияти олий органига ўтказиладиган сайловни Ватан бахт-саодати йўлидаги меҳнатда янгидан янги муваффақиятларга эришиш билан кутиб олишга шай эканликларини изҳор этдилар.

Т. Қистовбоев ўзига билдирилган юксак ишонч учун сайловчиларга самимий миннатдорчилик билдириб, бу ишончни оқлайман, деб ваъда берди.

МАЖБУРИЯТЛАРНИ БАЖАРИШ — МУҚАДДАС БУРЧ

БУХОРО ОБЛАСТИ МЕҲНАТКАШЛАРИНИНГ 1984 ЙИЛГИ СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

Бухоро областининг меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитетининг 1983 йил декабрь Пленуми қарорларини, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Ю. В. Андропов нутқида баён этилган қоидалар ва хулосаларни якдиллик билан маъқуллаб, юбилей йили — 1984 йил учун ўз зиммаларига қуйидаги социалистик мажбуриятларни қабул қиладилар:

Саноат маҳсулоти реализация қилиш йиллик плани маҳсулот етказиб бериш мажбуриятларига риоя этган ҳолда муддатидан илгари бажарилади. Беш йиллиқнинг тўрт йили топшириқлари 6 декабргача адо этилади.

Меҳнат унумдорлигини ўстириш йиллиқ плани 1 процент ошириб бажарилади ва маҳсулот таннархи қўшимча 0,5 процент камайтирилади. Пландан ташқари 14 миллион сўмлик саноат маҳсулоти реализация қилинади, 12 миллион кубометр табиий газ, 50 тонна нефть қазиб олинади. Бир миллион метр тайёр газлама, 5 тонна калава ип, 910 минг сўмлик тикилган ва трикотаж буюмлар, 50 минг сўмлик мебель, 300 тонна ўсимлик мойи, икки минг тонна ун ва бошқа кўпгина маҳсулот тайёрланади. Қўшимча равишда 15 миллион сўмлик (чакана нархларда) халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқарилади ва иш ҳақи фондининг ҳар бир сўми ҳисобига шундай буюмлар ишлаб чиқариш 1,3 сўмга етказилади.

Пешку ва Шофиркон районларида пахта тозалаш заводлари ишлаб чиқариш қувватларини ўзлаштиришнинг норматив муддати уч ой қисқартирилади. Бухоро тўқимачилик комбинати иккинчи тўқув фабрикаси қувватларини ўзлаштириш жадаллаштирилади. Умуман областда тўқимачилик машина-ускуналарининг сменалилик коэффициенти 1,8 га етказилади. Янги техникага оид камида 260 га яқин тадбир, 37 та ярим автомат ва механизациялашган поток линия ишлаб чиқаришга жорий этилади ва шу асосда қўл меҳнатининг салмоғи 3,8 процент камайтирилади. Рационализаторлик таклифлари ва ихтироларни жорий этиш ҳисобига 4,5 миллион сўмлик иқтисодий самара олинади. 23 хил буюм давлат Сифат белгиси учун аттестациядан ўтказишга тақдим этилади.

Темир йўл ва автомобиль транспортида планга қўшимча равишда 130 минг тонна халқ хўжалик юклари ташилади.

Капитал маблағлар ва қурилиш сифатининг юксак самарали бўлишига эришилади. Меҳнат унумдорлигини ўстириш плани 1 процент ошириб бажарилади ва қурилиш-монтаж ишлари таннархи 0,5 процент камайтирилади, тугалланмай қолган қурилиш ҳажми 10 процент қисқартирилади, Бухоро тўқимачилик комбинати пардозлаш фабрикаси биринчи навбатининг қувватлари, Ромитан районидаги пахта тозалаш заводи, Ғиждувон районидаги консерва заводи 20 декабргача — муддатидан илгари ишга туширилади. Планда кўзда тутилган ҳунар-техника билим юртлари ва мактаблар қурилиши ўқув йили бошлангунга қадар тугалланади. Саноат, қишлоқ хўжалик, уй-жой, мактаб ва маданий-маиший объектларнинг камида 84 процентн «яхши» ва «аъло» баҳолар билан фойдаланишга топширилади. 495 минг тонна пахта, шу жумладан 26 минг тонна ингичка толали пахта тайёрланади, ҳосилнинг камида 75 проценти биринчи сортга топширилади. Давлатга 28 минг тонна дон, жумладан 26 минг тонна маккажўхори дони, 1000 тонна картошка, 65,5 минг тонна сабзавот, 25,1 минг тонна полиз маҳсулоти, 12,5 минг тонна ҳўл мева, 38,8 минг тонна узум, 3490 тонна пилла сотилади.

Ҳар бир сигирдан соғиб олинадиган сут 2450 килограмма, қорамолнинг гўштга топшириладиган ўртача вазни 415 килограмма, қўйларнинг ўртача вазни 45 килограмма, чўчқаларнинг ўртача вазни 110 килограмма етказилади. Давлатга 20,3 минг тонна гўшт, 58,3 минг тонна сут, 49 миллион дона тухум, 1800 тонна жун (соф тола ҳисобида) топширилиб, план топшириқлари ошириб бажарилади. 545 минг тонна дағал хашак, жумладан, 142 минг тонна беда пичани тайёрланади, 320 минг тонна силос бостирилади ва 17 минг тонна витаминли ўт талқони ишлаб чиқарилади.

Товар оборот ва маиший хизмат кўрсатиш йиллик плани муддатидан илгари бажарилади, пландан ташқари 1,17 миллион сўмлик мол сотилади ва 45 минг сўмлик хизмат кўрсатилади. Давлат савдосида ўз-ўзига хизмат кўрсатиш йўли билан реализация қилинадиган молларнинг салмоғи 60 процентга, матлубот кооперациясида эса 98 процентга етказилади. Умумий овқатланиш тармоғида 3,3 минг квадрат метр янги майдон, 2,2 мингта ўрин фойдаланишга топширилади.

61 минг тонна қозонпечь ёқилғиси, 6 минг гигакалория иссиқлик энергияси, 70,8 миллион киловатт-соат электр энергияси, 2,3 минг тонна дизель ёқилғи, 2,2 минг тонна автобензин, 1,8 минг тонна металл прокати, 7 минг тонна цемент ва 4 минг кубометр ёғоч-тахта ишлаб чиқарилади. Саноатда ишчиларнинг 50 проценти ва қурилишда 45 проценти меҳнатни ташкил этишнинг бригада формасига жалб этилади.

Бухоро областининг меҳнаткашлари 1984 йил план ва социалистик мажбуриятларини шараф билан бажарамиз, партия XXVI съезди қарорларини амалга оширишга муносиб ҳисса қўшамиз, Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг 60 йиллигини меҳнатда янги-янги ютуқлар билан нишонлаймиз деб, КПСС ленинчи Марказий Комитети ва унинг Сиёсий бюросига ваъда берадилар.

Социалистик мажбуриятлар меҳнаткашларнинг коллективларида қабул қилинган.

СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТИ МЕҲНАТКАШЛАРИНИНГ 1984 ЙИЛГИ СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

Сурхондарё областининг меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети 1983 йил декабрь Пленуми қарорларини, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Ю. В. Андропов нутқларида баён этилган қоидалар ва хулосаларни якдиллик билан маъқуллаб, план топшириқларни муддатидан илгари бажариш учун бошланган социалистик мусобақага актив қўшилиб, 1984 йил учун ўз зиммаларига қуйидаги социалистик мажбуриятларни қабул қиладилар:

Маҳсулот етказиб бериш юзасидан зиммага олинган мажбуриятларга риоя этилган ҳолда саноат маҳсулоти реализация қилиш йиллик плани муддатидан илгари бажарилади. Маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми юзасидан беш йилликнинг тўрт йили топшириқлари Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг 60 йиллиги байрамигача адо этилади. Меҳнат унумдорлигини ўстириш юзасидан йиллик план 1,2 процент ошириб бажарилади ва маҳсулот таннархи 0,6 процент арзонлаштирилади. Пландан ташқари 12 миллион сўмлик буюм реализация қилинади, 1000 тонна кўмир қазиб олинади, 700 тонна пахта толаси, 30 минг кубометр инерт материал, 800 тонна ун тайёрланади, 120 тонна гўшт-колбаса ишлаб чиқарилади. Планга қўшимча равишда чакана нархларда 8,5 миллион сўмлик халқ истеъмол моллари ишлаб чиқарилади.

Жарқўрғон йигирув-тўқув фабрикасида, Денов вино заводида, Шўрчи мебель фабрикасида янги қувватлар муддатидан илгари ўзлаштирилади ва мавжуд ишлаб чиқариш қувватларидан фойдаланиш яхшиланади.

Рационализаторлик таклифларини жорий этиш ҳисобига 2 миллион сўмлик иқтисодий самара олинади. 6 хил буюмга давлат Сифат белгиси берилишига эришилади ва аттестациядан ўтказиладиган олий сифат категориясидаги маҳсулотларнинг ялпи салмоғи 9,5 процентга етказилади.

Капитал маблағлар самарадорлиги ва қурилиш сифати оширилади. Монтаж ишлари унумдорлигини ошириш топшириғи 0,6 процент ортиғи билан адо этилади. Тугалланмай қолган қурилиш ҳажми ўн процент қисқартирилади.

Сариосиё темир-бетон конструкциялари заводининг биринчи навбати 25 декабрда, умумий қуввати секундига 75 кубометр сув чиқариб берадиган «Аму — Занг» доимий ишловчи насос станцияси СССР Конституцияси кунида, секундига 32 кубометр сув чиқариб берадиган «Кўкайди» насос станцияси 7 ноябрда, Термиз районидаги оҳак карьери 30 июнда, «Сурхон» совхозида 800 бош қорамол боқиладиган чорвачилик фермаси 25 декабрда, планда кўзда тутилган мактаблар ўқув йили бошлангунга қадар муддатидан илгари қуриб битказилиб, фойдаланишга топширилади. Уй-жойлар, мактаб бинолари ва маданий-маиший объектларнинг камида 90 проценти «яхши» ва «аъло» баҳолар билан фойдаланишга топширилади.

530 минг тонна пахта, шундан 258 минг тонна ингичка толали нав пахта тайёрланади, ҳосилнинг камида 70 проценти биринчи сортга топширилади, 62 минг тонна дон, 102 минг тонна сабзавот, 5,5 минг тонна картошка, 35 минг тонна полиз маҳсулоти, 15,5 минг тонна ҳўл мева, 39,1 минг тонна узум, 1310 тонна пилла харид қилиниши таъминланади.

Озуқа тайёрлашни, емхашак зарур запасларини вужудга келтиришни йўлга қўйиш ва уларнинг сифатини, молларни боқиш ва озиқлантиришни яхшилаш ҳисобига чорва маҳсулдорлигини кескин оширишга эришилади. Давлатга 25,6 минг тонна гўшт, 59 минг тонна сут, 62 миллион дона тухум ва соф тола ҳисобида 1150 тонна жун топширилиб, план ошириб бажарилади.

Тармоқда коллектив пудратни жорий этиш ва такомиллаштириша оид ишлар давом эттирилади, деҳқончиликда эса бунга алмашлаб экиш участкалари ташкил этиш негизида эришилади ва КПСС Марказий Комитети 1983 йил декабрь Пленуми талабларига мувофиқ меҳнат унумдорлигини пландан зиёд ошириш ва маҳсулот таннархини арзонлаштириш таъминланади.

Темир йўл, дарё ва автомобиль транспортида пландан ташқари 630 минг тонна юк ва 610 минг пассажир ташилади.

Аҳолига савдо ва маиший хизмат кўрсатиш яхшиланади. Товар оборот йиллик плани ва маиший хизмат реализация қилиш йиллик плани муддатидан илгари бажарилади. Планга қўшимча равишда бир миллион сўмликдан ортиқ мол сотилади ва 55 минг сўмлик хизмат кўрсатилади.

Ресурсларнинг барча турларидан оқилона фойдаланиш ҳисобига 48,2 миллион киловатт-соат электр энергия, 1,1 минг тонна металл прокати, 4 минг гигакалория иссиқлик энергияси, 2 минг тоннадан ортиқ қозон-печь ёқилғиси, 5,8 минг тонна автобензин ва дизель ёқилғиси, 5 минг тонна цемент, 3 минг кубометр ёғоч-тахта иқтисод қилинади.

Меҳнат ва технология интизомини мустаҳкамлаш, иш вақти бекор кетишини камайтиришга доир ишлар давом эттирилди. Саноат ва қурилиш ишчиларининг 65 проценти меҳнатни ташкил этишнинг бригада формасига жалб этилади. Меҳнатда иштироки коэффициентини қўлланаётган бригадалар сони кўпайтирилади.

Сурхондарё областининг меҳнаткашлари 1984 йил план ва социалистик мажбуриятларини шараф билан бажарамиз ва КПСС XXVI съезди қарорларини амалга оширишга муносиб ҳисса қўшамиз, деб КПСС Марказий Комитетига, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетига ва республика ҳукуматига ваъда берадилар.

Социалистик мажбуриятлар меҳнаткашлар коллективларида қабул қилинган.

— СУНГГИ ПОЧТАДАН —

ТАЖРИБА, САБОҚ ВА МУАММОЛАР

Партия Марказий Комитетининг 1982 йил май Пленуми қарорлари ҳамда Озиқ-овқат программасининг амалга оширилиши муносабати билан қишлоқларда бошқарувнинг янги органлари — район агросаноат бирлашмалари фаолият кўрсатаётганига бир йилдан сал кўпроқ вақт ўтди. Шу даврнинг ичида район агросаноат бирлашмалари фаолиятининг муайян усул ва услуби қарор топди, меҳнат аҳли ўртасида социалистик мусобақани йўлга қўйишнинг формалари такомиллашди. Айни пайтда улар ишида бир қатор муаммолар, айрим камчиликлар ва нуқсонлар, шериклар ўртасида айрим келишмовчиликлар мавжуд. Шунга кўра, қишлоқ хўжалигини ва умуман агросаноат комплексини ривожлантиришнинг туб масалаларини ҳал этишда уларга амалий ёрдам кўрсатиш энг долзарб вазифалардан биридир.

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ» — «СЕЛЬСКАЯ ПРАВДА» газеталарининг кечаги сонида «РАПО: Тажриба, сабоқ ва муаммолар» деган умумий сарлавҳа остида газеталар редакцияси ҳамда Тошкент Олий партия мактабининг давра суҳбати эълон қилинди. Саҳифада Ворошилов район партия комитети қишлоқ хўжалик бўлими мудири А. Расулов, Тошкент, Косон, Олтиариқ ва Термиз район агросаноат бирлашмалари советларининг раислари Р. Усмонова, Х. Маматқулов, Н. Мамасодиқов ва Б. Бобомуродов ўртоқларнинг мақолалари ўрин олган. Бу ранг-баранг материалларда хўжалик масалалари билан асосан қишлоқ хўжалик мутахассислари, РАПОнинг советлари муваффақиятли шуғулланаётганлиги, партия комитетлари эса партиявий ташкилий ва омамавий-сиёсий ишларни изчил ва конкрет олиб бориш учун қўшимча имкониятларга эга бўлганлиги факт ва мисолларда ҳикоя қилиб берилган. Ҳар бир хўжалик раҳбари, ҳар бир мутахассис қишлоқда юз бераётган социал ва иқтисодий ўзгаришларнинг туб моҳиятини, бошқаришнинг янги усул ва услублари афзалликларини тўлиқ тушуниб олишга интилаётганлиги айниқса муҳимдир.

Тўғри, РАПО совети фақат хўжалик масалалари билан шуғулланиши керак эмас. Мусобақани ташкил этишда ҳам жонбозлик кўрсатиши керак. Шу жиҳатдан Тошкент район агросаноат бирлашмаси совети барча хўжаликларни уларнинг экинлардан олаётган ҳосили, маҳсулот сифати ва таннархига қараб уч гуруҳга бўлган ва ҳар бир гуруҳ бўйича хўжаликлараро мусобақани ташкил этган. Косон районида эса ўзаро мусобақани «Ишчи эстафетаси» принципида ҳам ташкил этиш зарур деган хулосага келинган. Термиз райони агросаноат бирлашмаси совети эса коллектив пудратни жорий этишда қатъият билан фаолият кўрсатяпти.

Қишлоқ маданиятини юксалтириш, техника хизматини яхши йўлга қўйиш, физкультура ва спорт ҳаракатини ривожлантириш, ободонлаштириш сингари долзарб масалалар ҳам ўз ечимини кутаётганлиги давра суҳбати иштирокчиларининг мақолаларида қайд этилган.

Ҳар икки газета район агросаноат бирлашмалари партия, совет, касаба союз органлари билан биргаликда қишлоқ хўжалик экономикасини юксалишнинг ойдин йўлига олиб чиқаётганлиги ҳақида мазмундор саҳифа эълон қилиб, яхши ибрат кўрсатди.

ГАЗЕТХОНЛАР ИЛТИМОСИГА КЎРА

ХЛОРЕЛЛА „ХИЗМАТ"ГА ОШИҚЯПТИ

Ўтган йили редакцияга келган мактубларидан бирида жумладан, шундай дейилган эди:

— Ҳурматли редакция! Газетангизнинг 27 июль сонида Ўрта Чирчиқ районидаги «Ленин йўли» колхозининг раиси Қ. Соттибоевнинг «Ҳар тупида ўнтадан кўсак» сарлавҳали мақоласи эълон қилинган эди. Унда чигитни яшил сув ўт (хлорелла) билан ивитиб экишнинг самаралари ҳақида ёзилган. Масалан, чигит хлорелла суспензиясида ивитиб экилган майдонларда ғўзани июль ойининг иккинчи ўн кунлигига қадар атиги бир марта суғориш кифоя қилибди. Уша пайтгача ҳар туп ўсимликда 10-12 тадан кўсак ҳосил бўлибди.

Афтидан, бу усул ўта самсув ҳисобланган бизнинг районимиз шароитида катта фойда берса керак деб ўйлаб қолдим. Илтимос, хлорелланн пахтачиликда қўлланиш усуллари ва унинг самаралари хусусида батафсилроқ ҳикоя қилиб берсангиз.

Ҳурмат билан,

Сайфулла АБДУЛЛАЕВ,
Чуст районидаги «1 Май» колхозининг бош агрономи,
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган агроном.

МАЪЛУМКИ, бундан бир неча йил олдин хлорелла чорвачиликда ва пиллачиликда қўлланила бошлаганди. Молларни бўрдоқига боқиб семиртиришда, сут етиштиришни кўпайтиришда ва ипак қуртини парвариш қилишда унинг қандай самаралар бераётганини республикамиз қишлоқ хўжалик ходимлари яхши билишади. Кейинги йилларда Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Микробиология институтининг тупроқ микробиологияси лабораторияси мудири Исмоил Жуманиёзов раҳбарлигида бир гуруҳ олимлар тупроқнинг биологик ҳолатини яхшилаш ва унумдорлигини оширишга хлорелланинг таъсирини ҳамда хлорелла суспензиясини пахтачиликда қўлланишнинг аҳамиятини илмий ва амалий жиҳатдан ўрганиш мақсадида, жумладан, Ўрта Чирчиқ районидаги «Ленин йўли» колхозида ҳам дала шароитида тажриба ўтказишди. Мана, икки йилдирки, Қорақалпоғистон АССРнинг Беруний ва Элликқалъа, Хоразм областининг Шовот ва Урганч, Бухоро областининг Вобкент районларидаги айрим хўжаликларда ҳам пахтакорлар хлорелладан фойдаланиб яхши натижаларга эришмоқдалар. Ўтган йили республикамизда жами 10 минг гектардан ортиқ ерга чигит хлорелла билан ивитиб экилди, ғўза ривожланиш жараёнида эса ўсимлик устидан ОВХ-14 ва ПГС-4 пуркагичлари ёрдамида хлорелла суспензияси сепилди. Хўжаликларда хлорелла ишлатилган экин майдонларининг ҳар бир гектари ҳисобига 250—350 сўм миқдорида қўшимча фойда олинди.

Хлорелланинг пахтачиликда қандай қўлланилиши, унинг тупроқ унумдорлигини оширишга таъсири ҳақида газетхонларга кенгроқ маълумот бериш мақсадида биз биология фанлари кандидати Исмоил Жуманиёзова бир неча савол билан мурожаат қилдик:

— Хлорелла нима ва у тупроқ структурасига ҳамда ғўзанинг ўсиш жараёнига қандай таъсир кўрсатади?

— Хлорелла — яшил рангли сув ўти бўлиб, бир ҳужайрали ўсимликларга киради. Уни оддий кўз билан кўриб бўлмайди. Табиатда кенг тарқалган: тупроқда, ўсимлик илдизларида, сув ҳавзаларида ҳужайраларининг бўлиниши натижасида кўпаяди. Хлорелланинг таркибида ҳар хил макро ва микроэлементлар мавжуд бўлиб, у тупроқдаги карбонат ангидриди газини ўзлаштириш билан бирга фотосинтез жараёнида кислород чиқариб туради. Бунинг натижасида тупроқ фақат органик моддалар билан эмас, балки кислород билан ҳам бойийди.

Кунлар исиган кезларда суғорилган майдонларда тупроқ бетида сув ўтлари ям-яшил қатлам ҳосил қилади. Деҳқонлар бундай ҳодисани, яъни тупроқнинг «гуллаши»ни азалдан кузатиб келганлар ва мўл ҳосил даракчиси деб билганлар. Чиндан ҳам бунда ҳикмат кўп: сув ўтлари тупроқни углевод ва бошқа органик моддалар билан бойитиб, ҳаводаги азотни тўпловчи бактерияларнинг ҳаёт кечириши учун зарур шароит яратади. Кислородга бойиган тупроқда микроорганизмларнинг ривожланиши тезлашади.

Деҳқонларимиз пахта ҳосилдорлигини ошириш учун асосан соф ҳолдаги минерал ўғитларга таяниб иш кўришяпти. Лекин ғўза вегетация даврида тупроққа солинган (гектар бошига 200—400 килограммдан азотли, 100—200 килограммдан фосфорли ўғитлар ва бошқалар) минерал ўғитларнинг фақат маълум бир қисмини, жумладан, азотнинг 40—45, фосфорнинг 15—20 процентини ўзлаштиради. Гап шундаки, уларнинг бир қисми суғориш натижасида тупроқнинг чуқур қатламларига ювилиб кетади ва ғўзанинг ривожланиши учун озуқа берадиган устки қатламдаги биологик жараёнда қатнаша олмайди. Ўғитнинг маълум бир қисми эса эркин азот сифатида ҳавога учиб кетади.

Агар чигит хлорелла суспензияси билан ивитиб экилса ва кейинчалик ғўза вегетацияси даврида бир-икки марта экинларга суспензия сепилса, минерал ўғитларнинг бу хилда «чиқит»га чиқиши камаяр, натижада тупроқнинг унумдорлиги ошар эди. Негаки, хлорелла тупроқ структурасини яхшилайди, унинг минерал ўғитларни ўзлаштириш қобилиятини оширади.

Чигит хлорелла билан ивитиб экилган майдонларда нам сақлаш мақсадида қўшимча суғориш учун ҳожат йўқ. Чигит тупроқнинг ўз намида 6—7 кун ичида бехато униб чиқади. Ёш ниҳоллар қатқалоққа чидамли бўлади, ғўза баравж ўсади, эрта шоналаб, эрта гуллайди, илдиз чириш касаллигига кам учрайди. Энг муҳими, одатдаги усулда экилган майдонлардагига қараганда 2—3 та ортиқча кўсак тугади. Ҳосил ҳам йиғим-терим оммавий тус олгунча тўла пишиб етилади. Агар чигит хлорелла билан ивитиб экилган ерларда биринчи ва иккинчи культивация пайтида махсус пуркагич механизмлар ёрдамида ғўзага хлорелла суспензияси сепилган бўлса, бундан ҳам дуруст натижаларга эришиш мумкин.

— Хлорелла суспензияси қандай тайёрланади ва чигит қай тариқа ивитилади?

— Хлорелла кўчати табиий шароитда сув ва тупроқдан ажратиб олиниб, аввало, томизғи суспензия тайёрланиши керак. Томизғи суспензия махсус хоналарда ҳажми 10—25 литр бўлган шиша идишларда етиштирилади. Сўнгра у махсус қурилмага (ҳовузга) экилади. Хлорелла суспензиясини тайёрлаш усуллари ва технологияси, шунингдек уни етиштириш учун қурилмаларнинг қандай бўлиши кераклиги 1976 йилда нашр этилган «Хлорелла суспензиясини ўстириш ва ундан пиллачиликда фойдаланишнинг қисқача инструкцияси»да батафсил баён қилиб берилган. Бу инструкция ўз вақтида колхоз ва совхозларга тарқатилган эди.

Хлорелланн ўстиришга чигит экиш бошланишига 15—20 кун қолганда киришилади. Чигитни ивитиш учун ишлатиладиган ҳар миллилитр суспензиядаги ҳужайраларнинг сони 30—40 миллион донага тенг бўлиши, яъни суспензия қалинлиги 10—15 сантиметрга етиши керак. Бунинг учун унга насос ёрдамида карбонат ангидриди гази юборилади ва тез-тез аралаштириб турилади. Беруний районидаги Беруний номли совхозда эса хлорелланн карбонат ангидриди ўрнига чиритилган мол ғунги шарбатини қайнатиб қўшган ҳолда ҳам талабгидек ўстириш мумкинлигини кўрдик.

Хлорелла ўстириладиган қурилмаларни йил бўйи узлуксиз фойдаланиладиган қилиб парник ёки теплица типида қуриш, уларни ёритиш ва ёритиш ораларини кўриш муҳим аҳамиятга эгадир. Негаки, чигитни ивитиш ва ғўзага сепишдан ташқари хлорелла суспензиясини чорва молларга озуқа сифатида ҳам кенг ишлатиш мумкин.

Хлорелла билан ивитиладиган чигит туксизлантирилмаган ва заҳарли химикатлар билан ишланмаган бўлиши керак. Ивитиш учун чигитни деворлари ва ости цемент қоришмаси билан силлиқ қилиб сувалган ҳовузларга бир текис ёйилади ва устидан хлорелла суспензияси қуйилади. Чигит ҳавонинг салқин ё иссиқлигига қараб 24—35 соат мобайнида ивитилгач, чуқурдан олиниб устига брезент ёпиб қўйилади ва одатдаги норма билан экилаверади. Биринчи репродукцияли уруғлик чигитнинг бир тоннасини ивитиш учун 0,8—1 тонна миқдорида суспензия ишлатилади. Шунча миқдордаги хлореллани етиштириш учун нари борса 50—60 тийин маблағ сарф бўлади. Таққослаб кўринг: ҳозир хўжаликларга тақсимланаётган ҳар бир тонна уруғлик чигитни дорилаш учун 10—12 килограммдан қимматбаҳо заҳарли моддалар (фентиурам, мистрихлорфенол ва бошқалар) сарфланяпти. Уруғлик чигит бундай моддалар билан ёш ғўза кўчатлари ҳар хил касалликларга чалинмасин учун дориланиб келмоқда. Лекин юқорида таъкидлаганимиздек, чигитни дориламасдан, фақат хлорелла суспензиясида ивитиб экилган майдонларда ғўза бундай касалликларга чалинмади, аксинча, ҳатто 108-Ф нави экилган ва вилт касали билан зарарланган далаларда ҳам бу касаллик даражасининг кескин камайганлигини кўрдик.

— Хлорелла суспензиясини ғўзанинг устидан ҳам сепиш мумкин экан. Шу ҳақда батафсилроқ гапириб берсангиз.

— Қишлоқ хўжалигини интенсив ривожлантириш экин майдонларидаги органик модда запасларини кўпайтириш ва тупроқ унумдорлигини ошириш билан чамбарчас боғлиқ эканлиги ҳаммага аён. Бу муҳим масалани ҳал этишда деҳқончиликда ва хусусан пахтачиликда сув ўтларидан кенг фойдаланиш катта истиқболлар очиб беради. Хлорелла суспензиясини ғўзага сепиш учун пахтакор хўжаликларидаги мавжуд заҳарли химикатлар сепувчи ПГС-4 пуркагичларидан фойдаланиш мумкин. Уларни фақат хлорелла сепишга мослаштириш, яъни заҳарли химикатлар қолдиғидан яхшилаб тозалаш ва сода билан ювиш керак. Акс ҳолда хлорелла ҳужайралари заҳарланиб, нобуд бўлади. Бундан ташқари, пуркагичларнинг хлорелла суспензиясини пурковчи учликлари тешигини одатдагидан бир оз катталаштириш лозим. Хлорелла суспензияси далаларга махсус жиҳозланган тележкаларда зангламайдиган, тоза баклар (цистерналар)да ташилади.

Иш харажатларини камайтириш учун ғўза қатор ораларига биринчи ва иккинчи ишлов бериш вақтида тракторларга ПГС-4 пуркагичи ўрнатилади. Бунда бир йўла учта иш — минерал ўғит солиш, қатор ораларига ишлов бериш ва хлорелла суспензиясини ғўза ниҳоллари устига сепиб кетиш каби жараёнларни амалга ошириш мумкин. Хлорелла суспензиясини сепишда авиация хизматидан фойдаланиш ҳам катта самара беради.

Суспензия сепилган далалар шу кунинг ўзидаёқ ёки эртасига суғорилиши керак. Шундай қилинганда суспензиянинг самарадорлиги ошади. Уни эртаклаб ва кечқурун сепиш мақсадга мувофиқдир. Ғўзага хлорелла суспензияси ОВХ-14 ёрдамида сепилганда гектар бошига 2—3 тонна, ПГС-4 ёрдамида сепилганда эса 250—300 килограмм миқдорида сарфланади.

Хлорелла суспензиясини экин майдонларига кузда шудгорлаш вақтида ва шудгор устига ҳам сепиш мумкин. Бунинг учун ҳайдов тракторларига бакклар ўрнатилиб, хлорелла суспензияси пуркагич воситасида дала бетига сепиб кетилади. Ҳужайраларининг зичлиги талабга мувофиқ даражада бўлган суспензия гектар ҳисобига 2 тонна миқдорида сарфланади. Хлорелла билан биргаликда маҳаллий ўғит шарбати қўшиб сепилса, ерга тушган хлорелла ҳужайраларининг яшаб қолиши ҳамда тез кўпайишига яна ҳам яхшироқ имконият туғилади. Хлорелла ҳужайралари автотроф организм бўлгани учун илиқ ва намли кунлар бошланиши биланоқ тупроқда тез ривожланиб, кўпая бўшлайди. Бу жараён ўз навбатида тупроқдаги микроорганизмлар сонининг кескин кўпайишига олиб келади. Натижада тупроқда гумус (чиринди) ҳамда органик азот миқдори бирмунча ошади.

— Пахтачиликда хлореллани қўлланиш усуллари ва унинг агротехникаси хусусида бирон бир оммабоп қўлланма ишлаб чиқилганми?

— Шундай қўлланма бор. У партия ва ҳукуматимизнинг кўрсатмаларига биноан пахтачиликда хлорелла суспензиясини қўлланиш имкониятлари ва истиқболларини ўрганиш борасида ўтказилган кўп йиллик илмий-амалий тадқиқотлар самараси ўлароқ 1982 йилдаёқ тайёрланган. «Пахтачиликда хлорелла суспензиясини қўлланиш юзасидан қисқача инструкция» деб аталмиш бу қўлланма, афсуски, республика Қишлоқ хўжалик министрлигидаги айрим раҳбарларнинг эътиборсизлиги оқибатида ҳамон нашр қилинмай ётибди.

Хлорелла суспензиясини пахтачиликда қўлланиш ва унинг самаралари ҳақидаги масала билан қизиққан газетхонларга Ўзбекистон ССР Фанлар академияси академиги А. Музаффаров таҳрири остида 1983 йилда «Фан» нашриёти томонидан чиқарилган «Пахтачиликда яшил сув ўт— хлорелладан фойдаланиш» деган рисола билан танишишни тавсия қилиш мумкин.

* * *

ПАХТАЧИЛИКДА хлореллани қўлланиш имкониятларини ўрганиш борасида олимлар ўтказаётган тадқиқотларнинг якунлари ва айниқса Қорақалпоғистон АССРдаги, Хоразм ва Бухоро областларидаги баъзи хўжаликларда хлорелладан чигитни ивитиб экишда, ғўзанинг устидан сепишда фойдаланилган майдонларда яхши натижаларга эришилгани ҳақида «Совет Ўзбекистони»да олдин ҳам бир неча бор материаллар берилганди. Юқоридаги мактубдан кўриниб турибдики, бу масала қишлоқ хўжалик мутахассисларида ва айниқса, пахтакорларда катта қизиқиш туғдирмоқда. Редакцияга ва институтга бу хилдаги мактублар республикамизнинг бошқа областларидан ҳам кўплаб келяпти. Хлорелланинг тупроқ структурасини яхшилашга ва унумдорлигини оширишга кўрсатадиган беминнат «хизмати»дан фойдаланмаслик — сира кечириб бўлмайдиган ҳолдир. Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги пахтачиликда хлореллани қўлланиш юзасидан муҳим илмий-амалий тавсияларга жиддийроқ ёндашади ва республикамизда қишлоқ хўжалигини интенсив ривожлантириш истиқболларини белгилаб берадиган фан-техника тараққиёти ютуқларидан кенгроқ фойдаланиш йўлида яна бир хайрли ишга бош қўшади, деб ишонгимиз келади. Бинобарин, яшил мўъжиза — хлорелла пахтакорларга «хизмат қилиш»га ошиқмоқда.

Болтабой ЮСУПОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

ЮКСАК ИШОНЧ

Ўзбекистонда СССР Олий Советн депутатлигига номзодларни рўйхатга олиш давом этмоқда.

581-Бухоро сайлов округи округ сайлов комиссиясининг мажлисида Совет Иттифоқи Маршали **Павел Фёдорович Батицкий** СССР Олий Совети Иттифоқ Совети депутатлигига номзод қилиб рўйхатга олинди.

592-Булунғур сайлов округи округ сайлов комиссияси ёзувчи **Вадим Михайлович Кожевниковни** СССР Олий Совети Иттифоқ Совети депутатлигига номзод қилиб рўйхатга олди.

120-Чирчиқ сайлов округи округ сайлов комиссияси Ўзбекистон қийин эрийдиган ва ўта чидамли металлар комбинатининг электр слесари **Ирина Борисовна Пулинани** СССР Олий Совети Миллатлар Совети депутатлигига номзод қилиб рўйхатга олди.

Қуруқликдаги қўшинлар Бош қўмондонининг биринчи ўринбосари, армия генерали **Александр Михайлович Майоровни** 119-Бўка сайлов округи округ сайлов комиссияси СССР Олий Совети Миллатлар Совети депутатлигига номзод қилиб рўйхатга олди.

601-Тошкент-Киров сайлов округи округ сайлов комиссияси В. П. Чкалов номли Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори **Виктор Николаевич Сивецни** СССР Олий Совети Иттифоқ Совети депутатлигига номзод қилиб рўйхатга олди.

125-Фарғона сайлов округи округ сайлов комиссияси «Ферганнефтеоргсинтез» ишлаб чиқариш бирлашмасининг оператори **Юрсунжон Назировни** СССР Олий Совети Миллатлар Совети депутатлигига номзод қилиб рўйхатга олди.

Хоразм область партия комитетининг биринчи секретари **Мадёр Худойбергановни** 614-Хива сайлов округи округ сайлов комиссияси СССР Олий Совети Иттифоқ Совети депутатлигига номзод қилиб рўйхатга олди.

568-Чимбой сайлов округи округ сайлов комиссиясининг мажлиси СССР мелиорация ва сув хўжалиги министри **Николай Федорович Васильевни** СССР Олий Совети Миллатлар Совети депутатлигига номзод қилиб рўйхатга олди.

615-Нукус сайлов округи округ сайлов комиссияси Қорақалпоғистон область партия комитетининг биринчи секретари **Қаллибек Камоловни** шу округдан СССР Олий Совети Иттифоқ Совети депутатлигига номзод қилиб рўйхатга олди.

(ЎзТАГ).

ТИНЧЛИК — ОЛИЙ МАҚСАДИМИЗ

ҚУДРАТИМИЗ МУСТАҲКАМ.

Р. Рейган ва унинг гумашталарининг барча нутқлари бир мақсадни — Вашингтоннинг милитаристик сиёсатидан халқларнинг хавотирланаётганлигини йўқотишга, оддий қилиб айтганда, уларни ниҳоятда сурбетлик билан алдашга уриниб кўриш мақсадини кўзлайди. Бунда АҚШнинг ҳозирги маъмурияти ҳар қандай воситалардан: андишасизларча ёлғон, туҳматдан, ғоят муҳим халқаро музокараларни узоққа чўзиб, бирон-бир конкрет натижага олиб келмайдиган мулоқотларга айлантиришдан фойдаланяпти. Айни вақтда эса ўзининг ҳарбий потенциалини кўпайтиришни давом эттирмоқда. Юрий Владимирович Андропов «Правда» газетаси саволларига жавобларида бу ҳақда яна бир бор ғоят равшан ва аниқ қилиб айтди.

Совет кишилари, социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг гражданлари, ССР Иттифоқининг тинчликсевар ташқи сиёсатини тўла-тўкис қўллаб-қувватламоқдалар ва маъқулламоқдалар. Ғарб мамлакатларида ҳам тинчлик тарафдорлари ҳаракати кун сайин кенгайиб бормоқда. Фактлар ахборот гангстерларининг халқларни алдашларига йўл қўймайди. Американинг Гренададаги агрессияси, Жанубий Америкадаги, Африкадаги реакцион кучларга ёрдам бераётганлиги, Ливан ватанпарварларининг қони тўкилаётганлиги ана шу фактлар жумласидандир.

Аммо биз шунга қатъий ишонамизки, тўхтовсиз ёлғончилик қилавериш мумкин эмас, халқларни алдаб бўлмайди! Ер юзидаги тинчликсевар кучларнинг ҳаракати пировард натижада ғалаба қозонади. Зотан, биз, планетада тинчлик учун курашар эканмиз, келажакка дадил назар ташлаймиз, уйларни лойиҳалаб барпо этмоқдамиз, Советлар мамлакатининг қудратини мустаҳкамламоқдамиз.

Ф. ТУРСУНОВ,
архитектор, СССР Бадиий академиясининг мухбир аъзоси.

Чет элларда

ВОҚЕАЛАР • ХАБАРЛАР • ФАКТЛАР • ШАРҲЛАР

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

● ЁРҚИН САҲИФА

ПРАГА. Плзень шаҳридаги Чехословакия машинасозлик комбинати «Шкода»нинг меҳнат йилномасига ёрқин саҳифа битилди: республика оғир индустрияси пешқадам корхонасининг коллективи 1 миллион киловатт қувватли ядро реактори биринчи корпусини тайёрлашга киришди. Бу реактор яқин фурсатда Жанубий Чехия областида қурила бошланадиган «Темелин» атом электр станциясида ўрнатилади.

«Шкода» меҳнаткашлари янги касб — АЭС учун машина-ускуналар ишлаб чиқаришни совет мутахассисларининг кенг ёрдами туфайли ўзлаштирдилар. Келгусида корхона Чехословакия энергетикасигина эмас, шу билан бирга социалистик ҳамдўстликдаги бошқа давлатларнинг эҳтиёжлари учун ҳам ядро реактори корпуси ва бошқа агрегатларни ишлаб чиқаради. Ҳозир комбинат социалистик иқтисодий интеграция доирасида, аввало энергетика соҳасида 20 та программани амалга оширишда қатнашмоқда. Маълумки, Плзендa кўпдан бери буғ турбиналари, турбогенераторлар ва трансформаторлар ишлаб чиқарилмоқда. Корхона электр станцияларга аталган ана шу ва бошқа машина-ускуналарни чет элларга, асосан социалистик мамлакатларга чиқармоқда.

● ЯНГИ ИХТИСОСЛИК

ВАРШАВА. Польша кемасозлигида янги ихтисослик — океанотехника ажралиб чиқди. Денгиз чуқурликларини ўрганишга, дунё океани бойликларини разведка қилиш ва улардан амалда фойдаланишга аталган кемалар ва машина-ускуналар қуриш Шчецин кемасозлари топган шу сўз билан атала бошлади.

Янги ихтисослик шу тармоқни янада ривожлантириш учун катта истиқболлар очиб беради: нефть ва газ конларини тошиш учун денгиз тубини пармалашда, металл рудаларини қазиб чиқаришда, геофизик тадқиқотлар олиб боришда ишлатиладиган сузувчи воситаларга буюртмалар кўп мамлакатлардан келмоқда. Шу муносабат билан кемасозлик корхоналари ва турдош корхоналар техника жиҳатидан қайта қуроллантирила бошлади, кемаларни қуриш борасида сифат жиҳатидан янги технология ўзлаштирилмоқда. Денгиздаги пармалаш платформаларига хизмат қилиш, майда юк ташишга аталган «Нефтегаз» типидаги шатакчи кемалар янги ихтисосланиш доирасида қурилаётган кемалар туркумини бошлаб берди. Улар Совет Иттифоқининг буюртмасига биноан Шчецидаги А. Варский номли кемасозлик корхонасида қурилмоқда. Бу корхона коллективи океанографик кемалар яратишда катта тажриба орттирган. Бу ерда совет «Академик» флотининг байроқдори «Витязь» сувга туширилган эди.

(ТАСС).

НИКАРАГУА. 1984 йилнинг дастлабки кунларида сандиночилар халқ армияси АҚШ Марказий разведка бошқармаси томонидан Никарагуага ташланган ёлланма тўдаларга қарши курашда янги ғалабаларга эришди. Республика мудофаа министрлигининг хабар қилишича, Хинотега ва Нуэва-Сеговия вилоятларида халқ армияси жангчилари 120 дан ошиқ аксилинқилобчиларни қириб ташлаганлар.

Суратда: Никарагуа революциясининг ҳимоячилари.

АПН—ТАСС телефотоси.

«ЭРКИН ДУНЁ» ҚИЕФАСИ

САЙЛОВ ВА ДОЛЛАР

АҚШ президенти Рональд Рейган шу йилнинг ноябрь ойида ўтказиладиган президент сайловида иккинчи муддатга сайланишга қарор берганини расмий равишда эълон қилди. У телевидение орқали гапириб, «уч йил муқаддам бошланган ишни ниҳоясига етказиш учун ўз номзодини кўрсатажагини маълум қилди. Айни пайтда Рейган башарти қайта сайланадиган бўлса, ўзининг халқаро майдондаги агрессив сиёсатига ҳеч қандай ўзгартиш киритиш ниятида эмаслигини ҳам аниқ-равшан айтди.

Шундай қилиб, Америка Қўшма Штатларида президентлик тахтини эгаллаш учун навбатдаги кураш бошланди. Сайловолди кураши кампаниясини президент Рейган Жоржия штатидаги Атланта шаҳрига сафар қилиш билан бошлаб берди. Америка матбуотида эълон қилинган хабарларга қараганда, ана шу кампания билан боғлиқ бўлган сарф-харажатларни «Рейган — Буш-84» комиссияси ўз зиммасига олган. Маълумки, бу комиссия Рейганнинг — президентликка, Бушнинг эса вице-президентликка қайта сайланиши учун 1984 йилда ўтказиладиган сайловолди кампаниясига маблағ тўплаш мақсадида тузилган эди. Бу бежиз эмас. Чунки Америка Қўшма Штатларида сайлов катта сарф-харажатларни талаб қилади.

Қўшма Штатларда сайловолди кампанияси бошланиши муносабати билан Вашингтондан олинган хабарлар Американинг сиёсий ҳаёти борган сари пул ҳукмронлигига қарам бўлиб қолаётганидан далолат бермоқда. Фактларга мурожаат қилайлик. Вашингтонда федерал сайлов комиссиясининг ҳисоботи эълон қилинди. Ана шу ҳисобот маълумотларига кўра, вакиллар палатаси ва сенатга номзодлар сайловда ютиб чиқиш учун 1982 йилда 348 миллион 900 минг доллар сарфлагай. Бу 1980 йилдагига нисбатан 44 процент кўпдир. Комиссиянинг таъкидлашича, бу йилги сайлов кампаниясининг нархи яна 50 процентга кўпайиши кутилмоқда.

Ҳисоботда келтирилган рақамлар шундан далолат бермоқдаки, ўз рақибига нисбатан кўпроқ маблағ жамғарган номзодгина сайловда ғалаба қозонишига умид боғлаши мумкин. Дарвоқе, сўнгги йилларда сайловни ўтказиш учун маблағ тўплаш Америка корчалонлари «сиёсий фаолияти»нинг муҳим шарти бўлиб қолди. Оқ уйда президентлик тахти ва унинг атрофидаги лавозимларини эгаллаш учун кураш кампанияси эндигина бошланаётганига қарамай, конгресс аъзолари 42 ярим миллион доллар тўплашга муваффақ бўлишган. Пул жамғариш бўйича, президентликка асосий даъвогарлар — президент Рейган биринчи, собиқ вице-президент Мондейл эса иккинчи ўринда бораётгани ҳам эълон қилинди. Сўнгги кварталнинг ўзида Рейган жамғармасига 3,5 миллион, Мондейл жамғармасига эса 3,3 миллион доллар тушибди.

Шуни ҳам айтиш керакки, сиёсатдонларнинг сайловолди фондига «садақа» қилувчилар Америкада истаганча топилади. Булар йирик монополиялар, савдо ташкилотлари ва миллиардерлардир. Улар келажакда оладиган фойдани кўзлаб хайр-эҳсонни аямяптилар. Чунки пул сарфланган номзод ютиб чиққан тақдирда, у ўз «ҳомийси»нинг битта гапини иккита қилмайдиган бўлади. Масалан, 1982 йилги оралиқ сайловда турли номзодлар фонди учун «Женерал электрик» концерни 149 минг доллар, Америка банкирлари уюшмаси 944 минг доллар, Медицина ходимлари уюшмаси эса 9 миллион 600 минг доллар «садақа» қилган эди. Бу «садақа»лар пул тўловчиларнинг манфаатини кўзловчи қонунларни сенатда тасдиқлатиб олиш пайтида жуда ҳам асқотиб қолди.

Вашингтондагилар пулнинг сайловолди ролини чеклашга бир неча бор урониб ҳам кўрдилар. Лекин бундай ҳаракат ҳар сафар барбод бўлаверди. Чунки тегишли қонунлар айнан мавжуд системадан катта фойда олаётган конгресс аъзолари томонидан қабул қилинади.

Ф. ШОҲИСМОИЛОВ.

ЛИВИЯНИНГ НОРОЗИЛИГИ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Ливиянинг Бирлашган Миллатлар Ташкилотидаги вакили Америка маъмурияти унга қарши туҳмат кампанияси олиб бораётганлигидан кескин норозилик билдирди. Бу кампания АҚШнинг мустақил араб давлатига нисбатан ўтказаётган душманлик сиёсатининг ва Вашингтон мамлакатимизга қарши уюштирган иқтисодий бойкотнинг бир қисмидир, дейилади Ливиянинг БМТ ҳузуридаги доимий вакили Али А. Трейканинг халқаро ташкилот Бош секретарига йўллаган мактубида.

РАНГ-БАРАНГ ОЛАМ

● МЕДИЦИНА

ВРАЧЛАР ТААЖЖУБДА

Англиялик 22 ёшли Адам Кронин кунига 18 минг марта аксса уради. У бундан икки ой илгари шу касаллиққа чалинди. Ўшандан буён ҳар иккиуч секундда, эрталаб соат 5 дан кечқурун соат 5 гача аксиради.

Врачлар уни даволаш учун бор имкониятларидан фойдаланишмоқда. Аммо, бир нарса уларни таажжубга солмоқда: Адам Кронин нима учун сутканинг фақат ёруғ вақтидагина аксиради!

● БУНИСИ ҚИЗИҚ

РЕКОРДЧИ

«Гиннес китобига ғалати воқеаларни киритиш расм бўлган. Яқинда шу китобга ажойиб ҳодиса қайд этилди. 36 ёшли инглиз фермери Г. Уиндебанк ажойиб рекорд ўрнатди. Умумий оғирлиги 659 килограмм бўлган 91 автомашина ғилдираги қопламасини кўтаришга муваффақ бўлди. Рекорд қўйган Уиндебанкнинг ўз оғирлиги эса 135 килограммдир. «Жапан таймс» газетаси ана шу ҳақда хабар берди.

● ТАБИАТ ВА ИНСОН

АРИЛАР ҲУЖУМИ

Кариб денгизининг шимолидаги Тринидад ва Тобаго оролларига Африка қитъасидан учиб келган арилар ёпирилди. Маҳаллий аҳоли бу арилардан зарар кўрмоқда. Арилар чаққан уч кишидан бири вафот этган бўлса, икки киши шифохонада оғир аҳволда ётибди. «Ҳужумкор» арилларни тутиш учун кўрилаётган чоралар фойда бермаяпти.

● ҲАР ТЎҒРИДА

ЮПИТЕР ИҲҚОЛДИ

Флоренцияда археология музейи бор. Бу ерда кўплаб ноёб топилмалар сақланади. Яқинда музейдан Юпитернинг бронзадан ишланган антик ҳайкалчаси ўғирлаб кетилди. У 300 минг доллар баҳоланарди.

АП агентлигининг хабарига кўра, ўғрилар ҳайкалча сақланадиган 30 сантиметрли ойнаванд цилиндрни синдириб, Юпитерни олиб кетишган. Юпитер ҳайкалчаси Флоренция музейида 500 йилдан бери сақланиб келинарди.

МЕҲНАТ КОЛЛЕКТИВЛАРИДА

ХОРАЗМ

Денгиз бўйлаб саёҳатга

Область қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришидаги 230 киши Қора денгиз бўйлаб саёҳатга йўлланма олди. Улар «Ўзбекистон» теплоходида қардош шаҳарлар Одесса, Севастополь ва Новороссийскка боришади, Ялта ва Сочи оромгоҳларида бўлишади. Хоразмлик саёҳатчилар денгиз сафарини давом эттириб, қардош социалистик мамлакатлар — Болгария ва Руминиянинг қадимий шаҳарларига борадилар, тарихий обидалар билан танишадилар. Теплоходда саёҳатчиларнинг кўнгилли дам олишлари учун қулай шароитлар яратилган. Улар концерт ва кинофильмлар томоша қиладилар, кутубхона ва маиший тармоқлар хизматидан фойдаланадилар.

Колхоз маркаси билан

СССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасининг саноат ишлаб чиқариш ривожланишига бағишланган павильони ҳамманинг диққат-эътиборини ўзига тортмоқда. Павильондаги озиқ-овқат маҳсулотлари орасида Хива районининг Фрунзе номли колхози консерва заводи тайёрлаган қовун мураббоси, олма ва ўрик шарбатлари, бодринг, помидор консервалари ўрин олган. Кўргазма залида Шовот районидаги «Партия XIX съезди» колхози консерва заводи, Боғот районидаги Нариманов номли колхоз кулоллари ва чиннисозлари ишлаб чиқарган маҳсулотлар ҳам бор. Колхоз маркаси билан тайёрланган саноат маҳсулотларининг сифати ҳақида яхши сўзларни эшитиш мумкин.

Пудрат усулида

Ҳозирги вақтда область қурилиш ташкилотларидаги ҳар учта бригаданинг биттаси коллектив пудрат усулида ишлаяпти. Уларнинг сони 278 тага етди. Урганч қурилиш-монтаж бошқармасидан Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Михаил Довбня, «Облколхозстрой» трестидан республикада хизмат кўрсатган бинокор Ражаб Рўзматов каби донгдор қурувчилар раҳбарлик қилаётган кўлгина пудратчи бригадалар ҳозир 1986 йил ҳисобига меҳнат қилмоқдалар. Меҳнатни ташкил қилишнинг янги усули зарбдор объектларни тез ва соз қуришда кўл келмоқда. Шовот шаҳрида темир йўл устига қурилган кўприк, Урганч шаҳри ва Қўшкўпир районидаги марказида болалар боғчалари, Гурлан шаҳрида кинотеатр ва бошқа қатор объектларни тезкорлик билан бунёд этишда пудратчи бригадаларнинг ҳиссаси катта бўлганлигини алоҳида қайд қилиш мумкин.

Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Илмий ечимлар самараси

Самарқанд қишлоқ хўжалик институти ўқитувчи ва олимлари ишлаб чиқаришнинг муҳим проблемаларини ҳал этиш, илмий ечимларни ишлаб чиқаришга изчил жорий этиш учун курашмоқдалар. Сўнгги йилларда коллектив ташаббускорлиги туфайли қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришига жорий этилган илмий тавсиялар 3 миллион сўмдан кўпроқ иқтисодий самара берди.

Х. НАБИЕВ.

● ОЛИМЛАР — ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИГА
● МУЪТАДИЛ ҚУЛАЙЛИК ЯРАТИЛАДИ
● МАҲСУЛОТЛАРНИ УЗОҚ САҚЛАШ «СИРИ».

ФАН-ТЕХНИКА ЯНГИЛИКЛАРИ

ҲОСИЛ ҚУМАКЧИЛАРИ

Қишлоқ хўжалигининг агрохимия хизмати Марказий институтининг Тошкент филиалидаги янги электрон қурилма республикамизнинг исталган жойидан келтирилган тупроқнинг кимёвий таркибини жуда пухта аниқлаб беради. «Ақлли приборлар»нинг ўзи хўжаликлардан юборилган тупроқ намуналарини текширишга тайёрлаб, ўзи ундаги озуқа моддалар миқдорини қайд эта боради. Электрон-ҳисоблаш машиналари эса бу натижаларни «ишлов»дан ўтказгач, текширилаётган майдонда экиндан энг мўл ҳосил олиш учун қайси хил ўғитдан қанча миқдорда ишлатиш кераклигини аниқлаб беради. Кейин бу маълумотлар «Ўзсельхозхимия» область бирлашмалари ва зонал лабораторияларга юборилади. Улар шу маълумотлар асосида картограммалар тузадилар. Айни чоғда у ёки бу ўғитни қўлланиш муддатлари юзасидан илмий асосланган тавсияномалар берилади. Беш йиллик охирига бориб Ўзбекистондаги барча колхоз ва совхозлар филиал хизматидан баҳраманд бўладилар. Суратда: микроэлементлар лабораторияси агрохимиклари И. Мурзинова билан З. Нурмуҳамедова тупроқни текширмоқдалар.

А. Усмонов фотоси (ЎзТАГ).

СОВУҚЛИК ҲЎЛ МЕВАНИ САҚЛАЙДИ

ТАСС мухбирлари Украина ССР Фанлар академияси Паст температуралар физика-техника институтининг лабораторияларидан бирида қаҳратон қишда қулупнай татиб кўрдилар. Мутахассисларнинг аниқлашларича, бу қулупнайда қарийб ҳамма витаминлар, озуқа моддалари ва биологик актив моддалар сақланиб қолган.

— Институтда таклиф этилган қуритиш усули ёрдамида қулупнайни узоқ вақт янги қолда сақлаш мумкин бўлди,— деди лаборатория раҳбари техника фанлари кандидати В. Удовенко. — Қулупнай икки босқичли ишловдан ўтади: аввал суюқ азотга ботирилади, сўнгра вакуум камерага қўйилади. Бу ерда унинг суви тез буғланиб кетади. Шундай ишлов беришда одатдаги қуритиш, иситиб пастеризация қилиш ва консервалашга нисбатан тўқиманинг ҳужайра тузилиши бузилмайди. Янги технология синаб кўрилганида сақланган мева янги меванинг ҳамма хоссаларини ўзида сақлаб қолганлиги маълум бўлди. Улардан жуда яхши компот ва кисел тайёрлаш, порошонка айлантирилса хушбўй мевали ичимликлар тайёрлашда ишлатиш мумкин.

Ихчам установкани бевосита ҳосил терилаётган жойда ишлатса бўлади. Бунинг натижасида тез бузиладиган юкни қайта ишлаш корхоналарига ташиш билан боғлиқ нобудгарчилинларга йўл қўймаслик мумкин бўлади. Бундай «қуруқ» консерваларни жуда узоқ, инерт газ муҳитида эса ҳатто бир неча йил мобайнида сақлаш мумкин.

ҚУЛАЙ МОСЛАМА

Арманистон қурилиш ва архитектура илмий-тадқиқот институти панель уйсозлик лабораториясининг ходимлари ишлаб чиққан иссиқликни ростловчи оригинал термик созлаш конструкциялари уйда йилнинг ҳар қандай фаслида мўътадил қулайлик ярата олади.

Янги конструкция орасида ҳаво қатлами қолдирилган иккита алоҳида-алоҳида деворлардан иборат. Деворнинг ташқи қисмига биметалл пластина маҳкамланади. Қишда кўча совуқ бўлганида алюминий фольга қопланган биметалл экран эгилиб, девор орқали ташқаригa ўтувчи иссиқлиги йиғади ва ундан маҳрум бўлишга йўл қўймайди. Иссиқда эса у тескари томонга эгилиб кўчадан уйга иссиқ ҳаво киришига тўсқинлик қилади.

Бу янгилик биноларда нормал иссиқлик режимини таъминлаб туришга қодир. У кескин континентал иқлимли районлар учун айниқса истиқболлидир.

(ТАСС).

САЛОМНИНГ САЛМОҒИНИ ОҚЛАНГ!

Азиз газетхон! Эътиборингизга ҳавола этилаётган янги рубрика остида коммунистик ахлоқ ва одобнинг баъзи қирралари ҳақида материаллар бериб боришни лозим топдик.

САЛОМнинг мўътабарлиги, муқаддаслиги ҳақида сўз юритар эканмиз, шундай бир воқеани баён қилишни лозим топдик. Бўлажак касбига ўзида етарли қизиқиши бўлмаган, ўзгалар маслаҳати, аввало, улар ёрдами ва таважжуҳи билан олий ўқув юртига жойлашиб олган бир талаба амал-тақал қилиб институтни битириб олди. Катта довон ошган бу ночор мутахассис энди ўз касби бўйича енг шимариб, ҳалол ишлаш, устозлари ёрдамида етук киши бўлиб олиши лозим эди. Лекин шундай бўлмади. Унинг фармонбардор «меҳрибон» қариндошлари ёрдамга ошиқдилар. У катта илм даргоҳига илмий ходим бўлиб ишга жойлашиб олди. Аммо у етук мутахассис ва олим бўлиш учун, аввало, одам бўлиши кераклигини тушуниб етмади. Суянчиқлари ёрдамида иккинчи йилиёқ масъул вазифага кўтарилиб, илмий котиб ёрдамчиси қилиб тайинланди. Энди унда сохта олимлик билан бир қаторда амалдорлик сифатлари ҳам шиддат билан шакллана борди. Унда кеккайиш, кибр-ҳаво пайдо бўлди, одамлар билан гаплашганда қовғини соладиган, жирканганда бурнини жийириб, сўзлашадиган қилиқ чиқарди. У ҳатто устозларидан ҳам, кекса-ю, ёшлардан ҳам биринчи бўлиб салом беришларини кутарди. Бу сохта олим кунларнинг бирида ўзи енгил машинада кета туриб, бекатда такси кутиб турган устозини кўрса ҳам, кўрмагандай тескари қараб кетаверди. Шу пайт машинанинг ғилдираги кўлмак чуқурчага тушиб, устознинг кийимларига лой аралаш ифлос сув сачратди.

Бундай ноқобил шогирдлар бугдой хирмонидаги қорамуғ сингари онда-сонда бўлса-да, учраб туради. Аммо шундай бўлса ҳам, биз уларнинг қилмишидан, хатти-ҳаракатидан тегишли хулоса чиқариб, яхши одамларни асраб қолиш тўғрисида кўпроқ ўйлашимиз лозим.

ИНСОНИЙЛИК КЎЗГУСИ

Атрофимизда шафқатли, яхши сифатли, одамохун кишилар кўп. Биз улар билан ҳар қанча фахрланса ҳам оз. Бошга бирор мушкул иш тушганда уларнинг давросига, суҳбатига, маслаҳатига ошиқиш одат бўлиб қолган. Мен шундай кишилардан бири — яхши бир шифокорни танийман. У шаҳардаги поликлиникалардан бирида кўп йиллардан бери ишлаб, обрў орттирган. Унинг аввало, ташқи қиёфаси, очиқ чеҳраси ўз суҳбатдошини дарров ўзига ром этади. Уни коллективда ҳавас қилиб «серсалом доктор» дейишади. У санитардан тортиб бош врачгача ва беморларга биринчи бўлиб салом беради, айни пайтда ўзи ҳам бировнинг саломига самимийлик билан алик олиб, ҳол-аҳвол сўрайди. Бундай яхши сифатлар соҳибининг қўли гул шифокорлиги унинг қалби дарёлиги, чин инсонлик сифатлари билан ҳамоҳанглиги, катта маънавий ички дунёсидан далолат беради. Кийимлари доим озода, қордай оппоқ халати янги дазмолланган, чеҳрасидан сира табассум аримайдиган бу шифокорга беморлар ҳам ишонч билан мурожаат этишади. Унинг қабулини кутган беморлар ҳамиша кўп бўлади. У ҳар бир беморга аввало салом бериб, худди туғишган кишисидек ширин муомалада бўлар, касалнинг икир-чикиларигача эринмай сўроқлаб, дори-дармон ёзиб беради. Кекса, аҳволи оғир беморларни эса бошқа мутахассисларга эринмай ўзи етаклаб олиб боради. Қарс икки қўлдан деганларидек, у беморларга қанчалик меҳрибонлик қилса, касаллар ҳам уни дилдан ҳурмат қиладилар.

Салом сўзининг нақадар муқаддаслиги, мўътабарлигига кўпчилик дафъатан етарли аҳамият бермаслиги мумкин. Чунки ушбу иборани бир кун давомида нечанеча марталаб эшитиб, кўникиб кетганмиз. Салом дейилганда мулоқотда бўлаётган шахс сизга, аввало, сиҳат-саломатлик, ҳамжиҳатлик, тинчлик тилайди. Салом — бу сулҳ белгиси, катта ва кичик адоватга, гинага барҳам берувчи ўта таъсирли воситадир. Шу борада яна бир воқеани эътиборингизга ҳавола этишни лозим топаман. Шогирдини, унинг хатти-ҳаракатларига чек қўйишни талаб этиб, устози қаттиқ койиган эди. Шогирди эса бу насиҳат ва оталарча койишнинг ўзи учун фақат фойда эканлигини тушуниб етмадими ёки коллектив олдида изза бўлдими, ҳар қалай, ўз устозига терс муомала қилиб «Зўр келса олим бўлмай ўтарман» деб жавоб қилди. Шогирднинг ноўрин хафа бўлгани устозни жуда ранжитди. Эртасигача бу ноҳуш мунозарани устоз ҳам ўзича, шогирд ҳам ўзича таҳлил этдилар. Домланинг дили оғриган, шогирд эса ўз хатосини тушунган эди. Эрталаб шогирд ишга келибоқ бир нимани баҳона қилиб, устозининг ҳузурига кирди ва салом берди. Лекин салом аликсиз қолди. Яхши ниятли кишилар шогирдга «Устозинг алик олмасалар ҳам, сен саломингни канда қилма. Саломнинг мўътабарлиги, унинг сеҳрли кучи шундаки, бора-бора домла гинани унутади, орангизда ҳурмат, шафқат ва оқибат аввалгисидан ҳам яхшиланиб, мустаҳкамланиб кетади», — деб маслаҳат бердилар. Дарҳақиқат шундай бўлди, салом ўз кучини кўрсатиб, ўртадаги гина-кудурат унутилиб кетди.

Ҳа, салом — бу яхши истак ифодаси, саломатлик тилашдир. Фақат инсонларгагина хос бўлган ҳақиқий дўстлик, вафодорлик, ишқ-муҳаббат, ҳамдардлик каби муносабатларнинг, хислатларнинг ҳаммаси энг аввал шу битта мўътабар сўз — саломдан бошланади. Халқимиз ўртасида бу тўғрида гап кетганда, салом беришда ёшга, лавозимга, жинсга аҳамият, яъни ким-кимларгадир имтиёз баён этилиши ҳақида мунозара боради. Дарҳақиқат, салом беришда ёшнинг катта-кичиклиги иноватга олинмоғи лозим. Яъни ёш кимса ўзидан катта кишига аввалроқ салом бермоғи даркор. Бу — одоб белгисидир.

Ёшидан қатъи назар, эркак киши биринчи бўлиб аёлларга салом бергани маъқул. Фарзанд ота-онага, келин ва куёвлар қайнота-қайноналарига салом билан мурожаат қилишлари уларнинг фарзандлик бурчи ҳисобланади.

Салом сўзининг нақадар муқаддаслигини ажойиб файласуф олим, забардаст шоир Мақсуд Шайхзода жуда ўринли ифода қилганди:

Дўстлар, яхшиларни
аввайлаб сақланг!
«Салом» деган сўзнинг
салмоғин оқланг!
Улганда юз соат йиғлаб
турғандан —
Уни тириклигида бир соат
йўқланг!

Муҳтарам газетхон! Салом — бу ҳар биримизнинг виждоний бурчимиз, инсонийлик кўзгусидир. Салом бериш — бу ҳамма-ҳамма учун доимий қарздир. Келинг, касбимиз, мавқеимиз ва ёшимиздан қатъи назар, биз, аввало, саломга ошиқайлик. Бу борада ким ўзар ўйнайлик. Салом билан биз ўзимизнинг ва ўзгаларнинг умри боқийлигига заррача бўлса-да, замин қўйган бўламиз. Саломатлик жарчиси — салом беришни зинҳор унутмайлик.

Атаулла ОҚИЛОВ,
профессор.

СПОРТ

ЕНГИЛ АТЛЕТИКА:

РЕКОРД ЯНГИЛАНДИ

● МИЛАН. Италия, Испания ва СССР терма командалари ўртасида ўтказилган учрашувда спортчилар юқори натижа кўрсатдилар. Чунончи, донецкли Сергей Бубка яна мухлисларини хайратга солди. У бир ҳафта илгари Вильнюс кубоги учун ўтказилган халқаро мусобақада лангар билан сакраш бўйича беш метр 81 сантиметрли натижа кўрсатиб, мутахассисларни қувонтирган эди. Сергей бу сафар 5 метр 82 сантиметрли маррани эгаллади. Фрунзелик Игорь Паклин эса баландга сакрашда 2 метр 36 сантиметрли натижа кўрсатди. Бу билан совет енгил атлетикачилари икки марта жаҳон рекордини бир сантиметрга янгилашга муваффақ бўлдилар. Ўзбекистонда маҳорат оширган Наталья Лисовская ядро ирғитишда 20 метр, 11 сантиметрли маррани эгаллаб, муваффақият қозонди. Команда ҳисобида совет спортчилари ғолиблик супасининг биринчи поғонасини эгаллашди.

● ОМСК. СССР кубоги учун ўтказилган ярим финал мусобақада самарқандлик О. Азизмуродов 2 метр 18 сантиметр баландликка сакраб ғалаба қозонди. Энди у Москвада ўтказиладиган ҳал қилувчи баҳсларда иштирок этади.

● ЛЕНИНГРАД. «Буревестник» кўнгилли спорт жамияти Марказий Совети биринчилигида иштирок этган тошкентлик В. Реженков лангар билан сакрашда 5 метру 10 сантиметрли натижа кўрсатиб, ғалаба қозонди ва спорт мастери нормативини бажарди.

● ЕССЕНТУКИ. «Спартак» ва «Урожай» кўнгилли спорт жамиятлари марказий Советлари биринчилиги учун кросс мусобақасида фарғоналик И. Кирюхина 3 километрли масофани 10 минут 13 секундда босиб ўтиб, биринчи ўринни эгаллади. Унинг ҳамшаҳри М. Жупикова 5 километрли масофада маррага бешинчи бўлиб келди.

БАҲСЛАР ВА ҒОЛИБЛАР

● ТЕННИС. Таллинда Эстония комсомоли Марказий Комитети совғини учун ўтказилган республика очиқ чемпионатида тошкентлик С. Юрченко учинчи ўринни олди.

● БОКС. Фрунзеда Совет Иттифоқи Қаҳрамони Д. Шопоков хотира-совғини учун бўлиб ўтган анъанавий мусобақада нукуслик М. Фозилов ғалаба қозонди.

Редактор ўринбосари
А. НАБИХЎЖАЕВ.

АЖОЙИБОТЛАР ОЛАМИДА

«ОҚ АЙИҚ» ОПЕРАЦИЯСИ

Ҳатто кекса чукоткаликлар ҳам ғалати пассажири бўлган вертолётни кўриб ҳайрон бўлишди: винт қанотли машина остида ичига оқ айиқ солинган металл катак чайқалиб турарди.

«Арктика хўжайинининг пассажир бўлиши бежиз эмасди. Гап шундаки, декабрь ойида беш ёки олтита оқ айиқ музликни тарк этиб, соҳилдаги иккита қўшни—Шмидт бурни билан Риркайпий посёлкаларига келди. Шунда ҳаваскор овчилар ҳавога ўқ узиб, чақирилмаган меҳмонларни чўчитиб тум-тарақай қилдилар. Лекин шулардан биттаси кетмай қолди.

Кетмаган айиқни морж гўштининг ҳиди жалб этган бўлса керак. Айиқ жимгина турган бўлса-да, ҳар қандай пайтда йиртқичлигини қилиши мумкин эди. Унга ўқ узиш мумкин эмас: оқ айиқ Қизил китобга киритилган.

«Бу «меҳмон»дан қутулиш учун ҳийла ишлатишга тўғри келди. Шмидт бурни посёлкасидаги слесарлар эшиги ёпилиб қоладиган тузоқ-катак ясадилар ва уни посёлка яқинига ўрнатдилар. Шунда айиқ катак ичидаги хўракни егани кирдию қайтиб чиқа олмади.

Кейин вертолётда ҳайвонни Лонг бўғози орқали Врангель ороли районига элтиб қўйишди. Учувчилар ёрилиб-ёрилиб кетган бир музликни излаб топдилар. Бундай музлик айиқларга ов қилиш учун идеал шароит ҳисобланади. Хуллас қафас музликка оҳиста туширилди. Шунда вертолёт астасекин баландлашар экан катак эшигининг илгагига боғланган тизимчани тортиб юборди ва у очилиб кетди. Шундай қилиб, «пассажир» музликка тушди, бемалол у ёқ-бу ёққа қараб муз ёриғи томон кетди.

(ТАСС)

АНАДИРЬ.

РЕКЛАМА ЭЪЛОНЛАР

ТОШКЕНТ САЁҲАТ ВА ЭКСКУРСИЯЛАР БЮРОСИ

ТУРИСТ

СОВЕТ БОЛТИҚБЎЙИ ШАҲАРЛАРИ БЎЙЛАБ САЁҲАТГА ЧОРЛАЙДИ

КЛАЙПЕДА-РОКИШКИС — 26 мартдан 8 апрелгача. Баҳоси — 290 сўм.

ТАРТУ-КАУНАС — 19 мартдан 30 мартгача. Баҳоси — 220 сўм.

КАЛИНИНГРАД-ПАНЕВЕЖИС — 20 февралдан 3 мартгача; 16 апрелдан 28 апрелгача. Баҳоси — 230 сўм.

РИГА-ПЯРНУ-ЛЕНИНГРАД — 18 мартдан 31 мартгача. Баҳоси — 295 сўм.

ШЯУЛЯЙ-ПАЛАНГА — 23 февралдан 6 мартгача. Баҳоси — 265 сўм. 3 майдан 15 майгача. Баҳоси — 300 сўм.

КАУНАС-ШЯУЛЯЙ — 12 мартдан 25 мартгача. Баҳоси — 235 сўм; 23 апрелдан 5 майгача. Баҳоси — 275 сўм.

СОВЕТ КАРПАТБЎЙИ БЎЙЛАБ

ТРУСКОВЕЦ, МОРШИНО ва бошқа шаҳарларга қўниб ўтиш билан **ЛЬВОВ-ДРОГОБИЧ** — 27 февралдан 19 мартгача.

Авиация йўли, экскурсия хизмати, овқатланиш, яшаш ҳақи путёвканинг баҳосига киради.

Бизнинг адрес: Тошкент шаҳри, Парадлар ҳиёбони, 5-уй. Телефон 39-13-59.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИНИНГ МЕҲНАТ БЎЛИМИ

МЕҲНАТ РЕСУРСЛАРИ · ТРУДОВЫЕ РЕСУРСЫ

Тошкент областида истиқомат қилувчи оилаларни Томск, Иваново областлари ва Приморье ўлкасидаги совхозларда ишлаш учун кўчиришни уюштиради.

Кўчиш истагини билдирган гражданларни расмийлаштириш

Томск областига — 1984 йил 20 февралгача;
Иваново областига — 20 мартгача;
Приморье ўлкасига — 10 апрелга қадар амалга оширилади.

Кўчиш истагини билдирган оилаларга бир йўла тўланадиган нафақа берилади, мўлжалланган жойга бепул бориш ва багажни ташиш таъминланади, турар жой берилади.

Мурожаат учун адрес: Ангрен, Олмалиқ, Бекобод ва Чирчиқ шаҳарлари аҳолини ишга жойлаштириш бюролари; район марказларида — меҳнат бўйича вакилларга; Тошкент шаҳрида — Привокзальная кўчаси, 30-уй (1, 2, 5, 8, 9, 10, 24, 26-трамвайларнинг «Будённий кўчаси» бекати). Телефон 55-74-77.

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА
12 февраль соат 19.30 да
КЎП СОНЛИ ТОМОШАБИНЛАРНИНГ ИЛТИМОСИГА БИНОАН
НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИ СПЕКТАКЛИНИНГ
ПРЕМЬЕРАСИ
ШЕКСПИР АСАРЛАРИ АСОСИДА
БАЛЕТ ТРИПТИХИ
П. Чайковский.
«РОМЕО ВА ЖУЛЬЕТТА»
П. Чайковский.
«ГАМЛЕТ»
Г. Перселл.
«ПАВАНА МАВРА»
(ОТЕЛЛО)
ЖУЛЬЕТТА, ОФЕЛИЯ, ДЕЗДЕМОНА ролларини — СССР халқ артисти, СССР Давлат мукофотининг лауреати
БЕРНОРА ҚОРИЕВА
ИЖРО ЭТАДИ
Спектаклда театрнинг етакчи солистлари қатнашадилар.
Билетлар Навоий номли ўзбек давлат академик Катта театри кассасида сотилмоқда.
КОЛЛЕКТИВ БЎЛИБ КЕЛИШ УЧУН ЗАЯВКАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.
33-90-81 телефони орқали справкалар олиш мумкин.
16 ЕШГА ТЎЛМАГАНЛАР СПЕКТАКЛГА КИРИТИЛМАЙДИЛАР.

БИООРГАНИК ХИМИЯ ИНСТИТУТИ
вакант вазифаларга
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ
Катта илмий ходимлар: биоорганик химия ихтисоси бўйича, табиий ва физиологик актив моддалар химияси ихтисоси бўйича (2 ўрин).
Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.
Ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилсин: 700143, Тошкент шаҳри, 143-алоқа бўлими, М. Горький проспекти, 83-уй.

«ЮБИЛЕЙ» МАРКАЗИЙ СПОРТ ЗАЛИДА
8 ФЕВРАЛЬ СОАТ 19.00 ДА
ЭРКИН КУРАШ
АҚШ—СССР ТЕРМА КОМАНДАЛАРИ ЎРТАСИДА ХАЛҚАРО УЧРАШУВ
Учрашувда Олимпиада ўйинлари, Жаҳон ва Европа чемпионлари қатнашадилар:
Дейв Шульц, Ли Кэмп, Крис Кэмбэлл (АҚШ);
А. Ҳадарцев, А. Фадзаев, М. Ҳадарцев, А. Белоглазов, Т. Дзгоев (СССР).
Билетлар «Юбилей» Марказий спорт залн кассаларида сотилади.
КАССАЛАР ҲАР КУНИ СОАТ 10 ДАН 19.00 ГАЧА ИШЛАЙДИ.
Коллектив бўлиб келиш учун заявкалар қабул қилинмоқда.
46-03-12, 46-07-53, 46-07-31, 46-68-77 телефонлари орқали справкалар олиш мумкин.

Театр
ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 4/II да **Рўё**, 5/II да **Келинлар қўзғолони.**

Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги коллективи Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институтининг илмий ишлар бўйича собиқ проректори, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан ва техника арбоби, республикада хизмат кўрсатган ирригатор, республика миқёсидаги шахсий пенсионер
Адҳам Аскарович АСКАРОВнинг
вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент давлат педагогика институти ректорати, партия ва жамоат ташкилотлари, физика факультети коллективи назарий физика кафедрасининг мудири доцент М. Мамадазимонга отаси
Мамадазим НУРМАТОВнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

Цирк
ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **«Экзотик фантазия»** аттракциони. Ўргатилган гамадриллар группаси.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

4 ФЕВРАЛЬ, ШАНБА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.35 — Спортлото. 9.45 — Бой, камбагал... Бадиий фильм. 4-серия. 10.55 — Ҳужжатли фильм. 11.55 — Рассомлар ҳақида ҳикойлар. 12.20 — Бригаликда аҳил оиламиз. 12.50 — Ҳужжатли фильм. 13.20 — Дунё воқеалари. 13.35 — Концерт. 14.05 — Кинон. Ер. Коинот. 14.50 — Оила ва мактаб. 15.20 — Болалар учун фильм. 16.25 — Ҳамдўстлик. 16.55 — Концерт. 17.25 — Мультфильмлар. 17.55 — Сиёсий шарҳловчи Л. А. Вознесенский суҳбати. 18.25 — Ўртоқ кўшиқ. 19.05 — Ҳайвонот оламида. 20.05 — Валерий Чкалов. Бадиий фильм. 21.30 — Время. 22.05 — Кинопанорама. 23.50 — Янгиликлар.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Агар соғлом бўлай десанг. 9.30 — Ҳужжатли фильмлар. 10.05 — Тонгги почта. 10.35 — ЛАТВИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕ СТУДИЯСИНИНГ ПРОГРАММАСИ. 11.35 — В. Гусев. Москвада баҳор. Фильм-спектакль. 13.20 — Павлов-Посадск рўмоли ҳақида қисса. 13.35 — Тўпли хоккей. СССР — Норвегия. 14.20 — Фильм-концерт. 15.25 — Бизнинг уйимизда. 16.25 — М. Мунтян куйлайди. 16.50 — Инсон — замин соҳиби. 17.50 — Музикали киоск. 18.20 — Илмий-оммабоп фильмлар. 18.45 — Здоровье. 19.30 — Концерт. 20.15 — Халқаро обзор. 20.30 — Ҳайрли тун, кичкинтойлар. 20.45 — Варадеро-83. 21.30 — Время. 22.05 — Концерт. 23.10 — Ҳужжатли фильм. 23.30 — Классик кураш. СССР чемпионати.

ТОШКЕНТ-I. 10.00 — Ахборот. 10.25 — Концерт. 10.55 — Шахмат мактаби. 11.25 — Оқ бўрилар. Бадиий фильм. 13.00 — Халқ ўқитувчиси. 13.25 — Еттинчи жин. Телеспектакль. 18.05 — Мультфильм. 18.15 — Ўйлаб тон. 18.45 — Оламга саёҳат. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Концерт. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Навоий. Видеофильм. 4-серия. 23.15 — Телефильм.

ТОЖИКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

5 ФЕВРАЛЬ, ЯКШАНБА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Ҳужжатли фильмлар. 10.20 — Жаҳон халқларининг ижоди. 10.50 — Будильник. 11.20 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан! 12.20 — Здоровье. 13.05 — Тонгги почта. 13.35 — Қишлоқ янгиликлари. 14.35 — Музикали киоск. 15.05 — К. Симонов. Ҳамшаҳар йигит. 16.35 — Саёҳатчилар клуби. 17.35 — Минутларнинг қадрига етиб. 18.35 — Халқаро панорама. 19.20 — Мультфильмлар. 19.45 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Дунё ва ёшлар. 22.40 — Фильм-концерт. 23.30 — Янгиликлар.

МОСКВА-II. 9.00 — Зарядкага сафланинг! 9.20 — Концерт. 10.00 — Рус тили. 10.30 — Мўъжизасиз-мўъжизалар. 11.30 — Ф. Мендельсон. Вальпургиев туни. 12.25 — Ҳужжатли фильм. 12.35 — Эртан ҳузурида меҳмонда. 13.15 — Кийим ва фантазия. 13.45 — 9-студия. 14.45 — Ҳужжатли фильмлар. 15.20 — Оперетта билан учрашув. 15.45 — Мухбирларимиз ҳикоя қиладилар. 16.15 — Жаноби олийларининг адъютанти. 1-серия. Бадиий фильм. 17.30 — Театр афишаси олдида. 18.30 — Фильм-концерт. 19.20 — Давлат рус музейи. 19.45 — Қувноқ стартлар. 20.30 — Ҳайрли тун кичкинтойлар. 20.45 — Кинотомошабин ҳамроҳи. 21.30 — Время. 22.05 — Оқ ёл ҳақида баллада. Бадиий фильм. 23.10 — Концерт. 23.30 — Классик кураш.

ТОШКЕНТ-I. 10.00 — Ахборот. 10.25 — Фильм-концерт. 10.55 — Ҳужжатли киноэкран. 11.40 — Мультфильмлар. 12.00 — Қувноқ стартлар. 13.00 — Уддабурон Берендеев. Бадиий фильм. 14.05 — Ўзбекистон спорти. 14.35 — Реклама. 18.05 — Мультфильм. 18.25 — Қўшиғим, жон қўшиғим. 19.10 — Ҳужжатли фильм. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Цирк! 20.30 — Ахборот. 20.50 — Дилафрўз Жабборова рақсга тушади. 21.20 — Икарлар. 21.30 — Время. 22.05 — Навоий. Видеофильм. 5-серия. 23.05 — Ҳужжатли фильм.

ҚИРҒИЗИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

РАДИО

4 ФЕВРАЛЬ, ШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.30 — «Дилкаш дуторим». Концерт. 9.30 — «Ёшлик». 10.15 — «Гулшан». 11.30 — М. Йўлчиева куйлайди. 13.00 — «Чорвадор». 13.30 — «Ишлаб чиқариш илғорлари, сизлар учун». 14.00 — «Бригада пудратининг самараси». 17.00 — «Ёшлар учун музикали соат». 18.15 — «Халқаро аҳвол кундалиги». 18.30 — «Бўлажак олимпиадачилар старти». 19.25 — «Ёшлик». 21.00 — «Ҳозирги босқичда қоявий кураш». 22.30 — «Майсарининг иши» операсидан парчалар. 24.00 — «Ҳайрли тун».

СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС:
700000, Тошкент-П.
Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР
Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 33-21-43, 32-53-16. 32-53-20, 33-11-49, 32-54-13.

Р. 07058. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ ордени босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. В. — 30. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15